

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรเพชร เพชรรุ่ง. การวิเคราะห์พระโพธิสัตว์ในปัญญาสชาดก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- กรมศิลปากร. **เชียงใหม่ปัญญาสชาดก**. 2 เล่ม. กรุงเทพฯ: กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
กรมศิลปากร, 2541.
- กรมศิลปากร. **ปัญญาสชาดก ฉบับหอพระสมุดแห่งชาติ**. 2 เล่ม. พระนคร: สำนักพิมพ์
ศิลปบรรณาการ, 2499.
- กาญจนา จิตปัญญาวัดมณี. การศึกษาวิเคราะห์การกำเนิดในลักษณะเหนือธรรมชาติของ
ตัวละครสำคัญในวรรณกรรมชาดกนอกนิบาตล้านนา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2542.
- กิ่งแก้ว อัดถากร. **คติชนวิทยา**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2519.
- ไกรศรี นิมมานเหมินท์. เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง. ใน ประคอง นิมมานเหมินท์และทรงศักดิ์
ปรางวัฒนากุล (บรรณาธิการ), **ลานนาไทยคดี**, หน้า 48-62. เชียงใหม่: ศูนย์หนังสือ
เชียงใหม่, 2521
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. **นิทานกำพร้า: ภาพสะท้อนชีวิตผู้ด้อยโอกาสและชาติพันธุ์สัมพันธ์ใน
เขตอุษาคเนย์ตอนกลาง**. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซ็ท, 2542.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. **วรรณกรรมท้องถิ่น: อีสาน-ล้านช้าง**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, 2539.
- ฐานิสร์ ชาครัตน์พงศ์. ความรู้เรื่องชาดก. ใน **อายุบวร**, หน้า 53. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2537.
- ดารกา วรรณวนิช. การศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมล้านนาไทยเรื่องกำพร้าหมาดำ.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. **วรรณกรรมประเภทกลอนสวดภาคกลาง: การศึกษาเชิงวิเคราะห์**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.

- เทพรัตนราชสุดา, สมเด็จพระ. **ทศบารมีในพุทธศาสนาเถรวาท**. กรุงเทพฯ: มหาเถรสมาคม, 2532.
- ธวัช ปุณโณทก. **ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมพื้นบ้าน**. ใน **สุกัญญา สุขฉายา (บรรณาธิการ), วรรณคดีท้องถิ่นพินิจ**, หน้า 68-73. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ธวัช ปุณโณทก. **ลักษณะของวรรณกรรมภาคเหนือและวรรณกรรมอีสานเชิงเปรียบเทียบ**. ใน **วรรณกรรมลานนา**. 2 เล่ม, หน้า 257-258. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527.
- ธวัช ปุณโณทก. **วรรณกรรมอีสาน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2522.
- ธีรยุทธ บุญมี. **ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย**. ใน **สังคมและวัฒนธรรมไทย หน่วยที่ 1-7**. 2 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 199. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539.
- นิยะดา เหล่าสุนทร. **ปัญญาชาดก: ประวัติและความสำคัญที่มีต่อวรรณกรรมร้อยกรองของไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม่คำผาง, 2538.
- บทนำ. ใน **พรรณเพ็ญ เครือไทย (บรรณาธิการ), วรรณกรรมพุทธศาสนาในล้านนา**, หน้า 3. เชียงใหม่: สุริวงค์บุ๊คเซ็นเตอร์, 2540.
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. **ลือ: คนไทยในประเทศจีน**. กรุงเทพฯ: ผดุงศึกษา, 2498.
- ปรมินท์ จารูวร. **โครงสร้างชาดกพื้นบ้านของไทยเขิน**. ใน **ศิราพร ณ ถลาง (บรรณาธิการ), ไวยากรณ์ของนิทาน: การศึกษานิทานเชิงโครงสร้าง**, หน้า 81-150. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. **ลักษณะวรรณกรรมภาคเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. **วรรณกรรมลานนากับสังคม**. ใน **วรรณกรรมลานนา**. 2 เล่ม, หน้า 134. เชียงใหม่: โครงการตำราวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527
- ประคอง นิมมานเหมินท์. **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- ประคอง นิมมานเหมินท์. **พุทธศาสนากับวรรณคดีลานนา**. ใน **ประคอง นิมมานเหมินท์และทรงศักดิ์ ปรางวัฒนากุล (บรรณาธิการ), ลานนาไทยคดี**, หน้า 218. เชียงใหม่: ศูนย์หนังสือเชียงใหม่, 2521.
- ประคอง นิมมานเหมินท์และดาว เวิง หวา. **อาปมไท้ได้คง: นิทานกับสังคม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม่คำผาง, 2542.
- ประทีป ชุมพล. **พินิจวรรณกรรมภาคใต้**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์น้ำฝน, 2546.
- ประพจน์ อัครวิรุฬหการ. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องพระโพธิสัตว์ในคัมภีร์เถรวาทและคัมภีร์มหายาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

- พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2528.
- พระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกายชาดก**. 9 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2530.
- พิชญาณี เชิงศิริ. **การศึกษาวรรณกรรมนิทานไทย ตามทฤษฎีโครงสร้างของวลาดิเมียร์ พรอฟฟ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- พิชิต อัครนิมิตและคณะ. **การศึกษาเชิงวิเคราะห์ปัญญาสชาดกฉบับล้านนาไทย**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- พิสิทธิ กอบบุญ. **โครงสร้างนิทานกำพร้าว้งของไท-ลาว**. ใน ศิวพร ณ ถลาง (บรรณาธิการ), **ไวยากรณ์ของนิทาน: การศึกษานิทานเชิงโครงสร้าง**, หน้า 203-248. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- มณี พยอมยงค์. **ประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย**. เชียงใหม่: ส.ทรัพย์การพิมพ์, 2529.
- รัตนพร เศรษฐกุล. **ประวัติศาสตร์เมืองเชียงตุง**. ใน อรุณรัตน์ วิเชียรเขียวและนฤมล เรืองรังษี (บรรณาธิการ), **เรื่องเมืองเชียงตุง**, หน้า 27-50. เชียงใหม่: สุวิวงศ์บุ๊คเซ็นเตอร์, 2537.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2539.
- ลมูล จันทร์หอม. **ภาษาและวรรณกรรมไทลื้อในสิบสองปันนา**. ใน **สิบสองปันนา**, หน้า 75. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536.
- ลยาศรี นุณทนะเสรี. **การศึกษาเชิงพิจารณานิทานชาดกล้านนาไทยเรื่องกำกาดำ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526.
- วัชรภรณ์ ดิษฐปาน. **แบบเรื่องนิทานสังข์ทอง: การแพร่กระจายและความหลากหลาย**. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. **ชุมชนชนบท**. ใน **สังคมและวัฒนธรรมไทย หน่วยที่ 8-15**. 2 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 4, หน้า 338. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2544.
- วินัย ภูระหงษ์. **พระสุธน-นางมโนราห์: การศึกษาเปรียบเทียบที่มาและความสัมพันธ์ระหว่างฉบับต่างๆ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

- วีรวัฒน์ อินทรพร. โครงสร้างนิทานเชิงใหม่ป็นณาสขาดก. ใน ศิราพร ณ ถลาง (บรรณาธิการ), **ไวยากรณ์ของนิทาน: การศึกษานิทานเชิงโครงสร้าง**, หน้า 151-202. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- เวาน์ เพลงเออ. **ด้วยปัญญาและความรัก: นิทานชาวเมืองเหนือ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2519.
- ศรัชัย แสงสุข. **พระเอกในวรรณกรรมคำพูด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาและวรรณกรรมล้านนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.
- ศิราพร จิตะฐาน. ระบบครอบครัวและเครือญาติในสังคมไทย. ใน **สังคมและวัฒนธรรมไทย หน่วยที่ 1-7**. 2 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 234. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช, 2539.
- ศิราพร จิตะฐาน ณ ถลาง. ตัวเอกและตัวร้ายในนิทานจักรวาลต่างๆ. ใน **ในท้องถิ่นนิทานและการละเล่น**, หน้า 159-160. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2539.
- ศิราพร จิตะฐาน ณ ถลาง. ความสัมพันธ์ระหว่างคติชนกับศิลปวัฒนธรรมประเภทอื่น. ใน **ในท้องถิ่นนิทานและการละเล่น**, หน้า 46. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2539.
- ศิราพร ณ ถลาง. ภูมิหลังทางสังคมวัฒนธรรมของชนชาติไทย. ใน **ชนชาติไทในนิทาน: แลลอดแวนคติชนและวรรณกรรมพื้นบ้าน**, หน้า 35-36. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มติชน, 2545.
- ศิราพร ณ ถลาง. ชาดกพื้นบ้านในการรับรู้ของชนชาติไท. ใน **ชนชาติไทในนิทาน: แลลอดแวนคติชนและวรรณกรรมพื้นบ้าน**, หน้า 129. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2545.
- ศิราพร ณ ถลางและพิชญานี เชิงศิริ. ทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิเมียร์ พรอพพ์. ใน ศิราพร ณ ถลาง (บรรณาธิการ), **ไวยากรณ์ของนิทาน: การศึกษานิทานเชิงโครงสร้าง**, หน้า 17-48. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544
- สมพงษ์ จิตอารีย์. **การศึกษาบทส่วขวัญและพิธีส่วขวัญของชาวไทลื้อ อำเภอปัว จังหวัดน่าน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- สรวิศ อ่องสกุล. **ประวัติศาสตร์ล้านนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการวิชาการ สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2539.
- สายวรุณ น้อยนิมิตร. **อรรถกถาชาดก: การศึกษาในฐานะวรรณคดีคำสอนของไทยและ ความสัมพันธ์กับวรรณคดีคำสอนเรื่องอื่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขา วิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

- สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ. 15 เล่ม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย
ธนาคารไทยพาณิชย์, 2542.
- สุภาพรณ ฒ บางช้าง. วิวัฒนาการวรรณคดีบาลีสายพระสุตตันตปิฎกที่แต่งในประเทศไทย
ไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุรพล ดำริห์กุล. ล้านนา: สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: โครงการหนังสือ
ชุดมรดกไทย รุ่งอรุณพับลิชชิง, 2542.
- สีบพงษ์ ธรรมชาติ. วรรณคดีชาดก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2542.
- เล่นหา บุญยรักษ์. วรรณกรรมคำวของภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึก
หัดครู, 2519.
- อนาโตล แบลติเยร์. วรรณกรรมไทยเขิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล, 2529.
- อรไท ผลดี. การศึกษาเชิงพิจารณาตำนานชาดกล้านนาเรื่องชุมพุราชแดงเขียว. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร,
2528.
- อุดม รุ่งเรืองศรี. วรรณกรรมชาดกที่มีลักษณะเป็นล้านนา. ใน พรรณเพ็ญ เครือไทย
(บรรณาธิการ), วรรณกรรมพุทธศาสนาในล้านนา, หน้า 56-60. เชียงใหม่ : สุริวงค์
บุ๊คเซ็นเตอร์, 2540.
- อุดม รุ่งเรืองศรี, วรรณกรรมล้านนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย, 2546.
- อุดม หนูทอง. วรรณกรรมภาคใต้: ความสัมพันธ์กับวรรณกรรมท้องถิ่นอื่น. ใน สุภัทญา สุขฉายา
(บรรณาธิการ), วรรณกรรมท้องถิ่นพินิจ, หน้า 85-86. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2543.
- เดือนทิพย์ พีระเสถียร. การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบเรื่องและอนุภาคในปัญญาสชาดก.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529.

ภาษาอังกฤษ

- Bascom, William, R. Four Function of Folklore. In Alan Dundes (ed.), *The Study of
Folklore*, pp. 277-298. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1965 c.
- Propp, Vladimir. *The Morphology of the Folktale*. Austin: University of Texas press,
2000 c.
- Thompson, Stith. *Motif-Index of Folk Literature*. Bloomington-Indianapolis: Indiana
University Press, 1989 c.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงพฤติกรรมตัวละครเอกกำพรว้าในซาดกพื้นบ้านล้านนา

1. โครงเรื่องแบบ H-I

ซาดก \ พฤติกรรม	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓	M	N	T	U	W	X	Z	ค
1. กำพรว้าหมาเน่า	A	a	↑	D		H	I						U	W	X	Z	ค
2. คัธนะจิกุ้งดีด	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓			T	U	W	X	Z	ค
3. จันทพรหามณั	A			D		H	I					T	U	W			ค
4. จันทสุริยะะ	A		↑	D	F	H	I		↓				U	W			
5. จิตตมานวะ	A	a		D	F	H	I						U	W			ค
6. ช้างงาเดียว	A	a		D	F	H	I						U	W			
7. นาคเขาคำ	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓				U	W			ค
8. รัตนรังสี	A		↑	D	F	H	I		↓				U	W		Z	ค
9. สุนัขซาดก	A		↑	D	F	H	I		↓					W	X		ค
10. สุรินทชมพู		a	↑	D	F	H	I		↓					W	X		ค
11. สุริยะะแหคำ	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓			T	U	W	X		ค
พฤติกรรมที่ปรากฏร่วมกันคือ	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓			T	U	W	X	Z	ค

2. โครงเรื่องแบบ M - N

พยางค์ / พยางค์	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓	M	N	T	U	W	X	Z	ค
1. กำพำหมาดำ		a	↑	D	F				↓	M	N	T		W	X		ค
2. กำพำเหล็กไน			↑	D	F				↓	M	N			W	X	Z	ค
3. กำกาดำ	A	a	↑	D				K	↓	M	N	T	U	W			ค
4. เขียวสองมอน	A		↑	D	F					M	N		U	W			ค
5. โคนบุตร	A		↑	D	F				↓	M	N	T	U	W	X		ค
6. จักก่าขางคำ				D	F					M	N	T		W	X		
7. ชมพู่ราชแดงเขียว			↑	D	F				↓	M	N	T		W	X	Z	ค
8. ช้างเจ็ดหัวเจ็ดหาง		a	↑	D	F				↓	M	N			W			ค
9. ช้างสามงาปลาสามเงี่ยง	A	a	↑	D	F				↓	M	N		U	W		Z	
10. ทูคคตะกุมารอ่อนน้อย		a	↑	D	F				↓	M	N			W			ค
11. นันท์กุมาร	A	a	↑	D					↓	M	N		U	W			ค
12. นางไข่แก้ว	A		↑	D	F				↓	M	N		U	W			ค

(ต่อตาราง 2)

พฤติกรรม ขาดก	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓	M	N	T	U	W	X	Z	ค
13. นียายลายงู	A		↑	D	F				↓	M	N			W			ค
14. บัวหอมพันกาบ		a	↑	D	F				↓	M	N	T		W	X		ค
15. แมงสีหูห้าตา					F					M	N			W			ค
16. สุ่มังคละหัวควายแห้ง	A			D	F					M	N		U	W			
17. สุรูปาทา			↑	D	F					M	N			W	X	Z	ค
18. หงส์ผาคำ	A	a	↑	D	F			K	↓	M	N		U	W	X		ค
19. อ้อมล้อมต่อมคำ	A		↑	D	F				↓	M	N	T		W	X		ค
พฤติกรรมที่ปรากฏร่วมกันคือ	A	a	↑	D	F			K	↓	M	N	T	U	W	X	Z	ค

3. โครงเรื่องแบบ H - I และ M - N

พฤติกรรม ขาดก	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓	M	N	T	U	W	X	Z	ค
1. จันทสมุทท์	A		↑	D	F	H	I		↓	M	N		U	W	X		ค
2. นางไขพราง	A	a	↑	D		H	I		↓	M	N		U	W			ค
3. วनावนกุมาร	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓	M	N		U	W	X		ค
4. สุพรหมโมกษะหมาเก้าหาง	A	a	↑	D	F	H	I		↓	M	N		U	W		Z	ค
พฤติกรรมที่ปรากฏร่วมกันคือ	A	a	↑	D	F	H	I		↓	M	N		U	W	X		ค

4. โครงเรื่องแบบไม่มีทั้ง H-I และ M-N

ชาดก \ พฤติกรรม	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓	M	N	T	U	W	X	Z	ค
1. กล้วยพันกอ				D	F							T		W	X		ค
2. เขมกุมาร		a	↑	D				K						W	X		ค
3. จุมปลาตีน	A	a	↑	D				K	↓			T	U	W	X	Z	ค
4. เต้าน้อยของคำ				D								T		W	X		ค
5. ทุคตะกุมารสามโป่งสามกิว	A	a	↑	D	F								U	W			ค
6. ปทุมกุมาร		a		D				K									ค
7. แปดแล้งออกยอด		a		D	F									W		Z	ค
8. ไปราบ่าวน้อย	A	a		D	F								U	W	X	Z	ค
9. พุทธเสนกะ	A	a	↑	D	F			K	↓			T	U	W	X		ค
10. รัตนมณีกุมารมดส้ม			↑	D					↓					W			ค
11. รัตนแสงคำ		a	↑	D	F			K	↓					W	X	Z	ค
12. สังขวิฑฒนะ	A		↑		F				↓			T		W	X		ค

(ต่อตาราง 3)

พยางค์ / ซาดก \ พยางค์	A	a	↑	D	F	H	I	K	↓	M	N	T	U	W	X	Z	ค
13. สารทมานวะ		a		D				K						W			ค
14. สุวัณณะเห็นคำ				D								T		W	X	Z	ค
15. อ้ายร้อยขอ			↑	D	F				↓					W			ค

พยางค์ที่ปรากฏร่วมกันคือ A a ↑ D F K ↓ T U W X Z ค

ภาคผนวก ข

การจำแนกพฤติกรรมของตัวละครเอกก่าพรำในชาดกพื้นบ้านล้านนา

1. กล้วยพันกอ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-รัตนมณีและพี่ชายเป็นกำพรำมีอาชีพปลูกผักเกี่ยวหญ้า ดำรงชีวิตอยู่ในเมืองพาราณสี สองพี่น้องอยากมีชีวิตที่ดีขึ้น รัตนมณีซึ่งมีสติปัญญาดีก็เสนอให้ลองถามโหรดู โหรพิจารณาเห็นว่ารัตนมณีเป็นโพธิสัตว์จึงแนะนำให้ไปปลูกกล้วยพันกอ	D_{29} =ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ
-สองพี่น้องไปขอความช่วยเหลือจากเศรษฐี เศรษฐีให้ยืมเครื่องมือและมอบพันธุ์ต้นกล้วยให้ รัตนมณีกับลูกสาวเศรษฐีก็รักใคร่ชอบพอกันตั้งแต่นั้น	D_{21} =ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
-กล้วยที่ปลูกไว้ 1,000 ต้นออกผลผลิตผล สองพี่น้องนำไปขายได้เงินทำให้มีฐานะดีขึ้น มียักษ์มาขอกล้วยกิน รัตนมณีมอบให้ แต่เมื่อมาขอพี่ชายไม่ยอมให้ ยักษ์จึงหักแข้งหักขาแล้วลากไปนอนทับกล้วยไว้ รัตนมณีมาช่วยเหลือเท่าที่ทำได้ ต่อมายักษ์สำนึกผิดพำรัตนมณีไปเที่ยวพร้อมทั้งมอบแก้ววิเศษและยาทิพย์ให้นำมารักษาพี่ชายจนหาย	X_1 =ความสามารถในการทำเกษตรกรรม F_2 =การได้ทรัพย์สินเงินทอง F_1 =การได้ของวิเศษ C_3 =การช่วยเหลือผู้อื่น
-เจ้าเมืองพาราณสีเจรจาขอของวิเศษ แต่เมื่อทราบเรื่องราวของสองพี่น้องเกิดความสงสาร จึงมอบทองคำหนึ่งพันชั่งให้	F_2 =การได้ทรัพย์สินเงินทอง
-เจ้าเมืองตักศิลามาถามปัญหาธรรมกับเมืองพาราณสี รัตนมณีตอบปัญหาได้จึงได้รับทรัพย์สมบัติมากมาย	X_{12} =ความสามารถในการตอบปัญหาธรรม F_2 =การได้ทรัพย์สินเงินทอง
-เจ้าเมืองแต่งตั้งให้รัตนมณีเป็นอุปราชและพี่ชายได้เป็นอำมาตย์ รัตนมณีไปสู่ขอลูกสาวเศรษฐีมาเป็นภรรยา	T_5 =การได้รับแต่งตั้งให้มีตำแหน่งใหม่ W_1 =การได้คู่ครองและแต่งงาน
-พระราชาลิ้นพระขนม รัตนมณีได้รับแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์ต่อมา	W_{21} =การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่

2. กำพรั้าหมาเนา

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-พระโพธิสัตว์กำพรั้ามารดา อาศัยอยู่กับบิดาซึ่งมีภรรยาใหม่อยู่ในเมืองจัมปานคร กำพรั้ามีสุนัขที่เกิดร่วมวันเดียวกันเป็นผู้ติดตามและเพื่อนเล่น</p> <p>-แม่เลี้ยงยู่ให้พ่อพาลูกชายไปปล่อยป่า 3 ครั้ง สองครั้งแรกสุนัขช่วยพาลูกกลับบ้านได้ แต่ครั้งสุดท้ายพ่อฆ่าสุนัขนำหนังมาทำยาฆ่า กำพรั้าจึงถูกทิ้งไว้ในป่า</p> <p>-กำพรั้าออกเดินทางเรื่อยเปื่อยไปถึงเมืองตุดตรนคร ตายายรับเลี้ยงเป็นลูกบุญธรรม</p> <p>-วันหนึ่งกำพรั้าเดินทางไปเที่ยว พบเด็กหนุ่มสาวปลูกกระท่อมอยู่จึงเข้าไปเล่นพนันหมากรุกและสกา สามารถเอาชนะเด็กเหล่านั้นได้ เด็กทุกคนจึงมาเป็นบริวาร</p> <p>-พระอินทร์ลงมาเนรมิตเมืองให้ชื่อว่าอินทปึงนครและแต่งตั้งกำพรั้าเป็นกษัตริย์ชื่อว่าอินทราพลง มีมเหสีชื่อจันทเทวี กษัตริย์คนใหม่ได้สั่งสอนให้ทุกคนประพฤติธรรม รักษาศีลอยู่เสมอ</p> <p>-ท้าวอุทุมพรราชกษัตริย์เมืองตุดตรนครเกรงว่าจะถูกชิงเมือง จึงยกทัพมาตีเมืองอินทปึงนคร</p> <p>-อินทราพลงใช้ดาบวิเศษรบกับพญาอุทุมพรราช พระอินทร์มาช่วยรบจนชนะ พญาอุทุมพรราชยอมสวามิภักดิ์เป็นเมืองขึ้น</p> <p>-อินทราพลงมีโอรส เมื่อพระโอรสโตเป็นหนุ่มได้รบกับโอรสของพญาอุทุมพรราชที่ยกทัพจะมาตีเมือง แต่สามารถเอาชนะได้ พญาอุทุมพรราชกับครอบครัวถูกแผ่นดินสูบ</p> <p>-อินทราพลงมอบของวิเศษให้โอรสและแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์แทน จากนั้นก็โปรดให้สร้างโรงงานและสั่งสอนประชาชนให้ทำบุญรักษาศีลจนสิ้นพระชนม์</p>	<p>A_5=การที่การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>a_1=การสูญเสียสัตว์ที่รัก</p> <p>$\uparrow$=การเดินทางออกจากเมือง</p> <p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>X_4=ความสามารถในการเล่นสกา</p> <p>$W_{2,2}$=การได้ครองเมืองที่เนรมิตขึ้นมาใหม่</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับตัวละครเอกกำพรั้า</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการรบ</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_3=การยอมสวามิภักดิ์ของตัวโกง</p> <p>Z=การมีทายาท</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

3. กำพำหมำดำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-กำพำโพธิสัตว์เกิดมำมีรำงำยพิการค่อมเตี้ยเดินไม่ได้อำศัยอยู่กับนางจำสวณ(ผู้ดูแลสวณ)ในเมืองจำปำนคร ต่อมำกำพำรำยำอำกได้พระธิดำคนที่ 7 ของเจ้ำเมืองเป็นภรรยา จึงรบเร้ำให้นางจำสวณไปขอ</p> <p>-นางจำสวณนำผักเบี้ยใส่กระเช้ำไปสุ้ขอพระธิดำ เจ้ำเมืองโกรธสั่งให้นำทั้งสองคนไปประหารชีวิต จึงพำกันหนีโทษเข้าไปอยู่ในป่า</p> <p>-ผักเบี้ยในกระเช้ำที่หล่นอยู่กลำยเป็นเงินทอง เจ้ำเมืองให้เก็บไปไว้ในวัง</p> <p>-กำพำรำยำอยู่ในป่าก็ปลูกขำวเลี้ยงชีพ วันหนึ่งมีหนุเผือกมำติดกับดักและยอมเป็นบริวาร</p> <p>-หนุเผือกให้บริวารชุดอูมอ้งค์จะไปลักเอำตัวพระธิดำมำเป็นภรรยาของกำพำ พระธิดำบอกว่ำจะยอมรับกำพำเป็นสามี เจ้ำเมืองจึงให้รำชรถไปรับกำพำและนางจำสวณกลับเมืองเพื่อทำกำรอภิเชก</p> <p>-กำพำรำยำเดินทางไปค้ำขำยกับหกเขย แต่ได้เพียงสุนัขดำตัวหนึ่งกลับมา พ้อตำจึงประชดให้พำไปล่าสัตว์ในป่ากำพำและสุนัขดำเจอลูกแก้ววิเศษ</p> <p>-เจ้ำเมืองสั่งให้เขยทั้งเจ็ดคนสร้ำงบ้ำน ในขณะที่กำพำมีเพียงเสำต้นเดียว สุนัขดำได้ส่งเสียงเห้ำผนวกกับอำนุภำพของแก้ววิเศษและบารมีของกำพำซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์ทำให้เกิดเป็นบ้ำนเมืองใหม่ พร้อมทรัพย์สินและบริวารมำกมำย</p> <p>-กำพำรำยำค่อมเปลี้ยกลำยเป็นขำยหนุ่มรูปงำม ปกครองเมืองที่ถูกเนรมิตขึ้นและไปรับนางจำสวณมำอยู่ด้วย ส่วนสุนัขดำก็กลำยรำงเป็นมนุษย์</p> <p>-เจ้ำเมืองยกเมืองให้และแต่งตั้งกำพำเป็นกษัตริย์คนใหม่</p>	<p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>a=การประสบปัญหาและความโชคร่ำย</p> <p>$\uparrow$=การเดินทางออกจากเมือง</p> <p>D_3=ความโชคคดีย</p> <p>X_1=ความสามารถในการทำเกษตรกรรม</p> <p>$D_{2,6}$=ความช่วยเหลือให้ได้คู่ครอง</p> <p>$W_{1,1}$=การได้คู่ครองเพราะความมีบุญญำธิการ</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงำนยำก</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ทำงำนยำกสร้ำงสำเร็จ</p> <p>N=การทำงำนยำกสร้ำงสำเร็จ</p> <p>T_1=การถอดรูปอัปลักษณะ</p> <p>$W_{2,2}$=การได้ครองเมืองที่เนรมิตขึ้นมำใหม่</p> <p>c_2=ความกตัญญูกตเวทิตำ</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อำศัยอยู่</p>

4. กำพรว้าเหล็กไน

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-โพธิสัตว์กำพรว้าบิดาอาศัยอยู่กับมารดาที่มีอาชีพรับจ้างปั้นฝ้ายได้ชื่อว่ากำพรว้าเหล็กไน วันหนึ่งกำพรว้าออกไปหาปลา บังเอิญพุงແหล่นเหล็กไนใส่พญานาคที่ออกมาเที่ยวเล่นเมืองมนุษย์ได้รับความเจ็บปวดอย่างมาก	D_3 =ความโศกเศร้า
-พญานาคให้เสนาแปลงกายมาประกาศหาผู้ถอนเหล็กไน กำพรว้าจึงอาสาเดินทางไปถอนให้ เมื่อทำงานสำเร็จจึงได้รับทรัพย์สมบัติและได้ครองเมืองนาคเป็นรางวัลตอบแทนความช่วยเหลือ	$\uparrow_4$ =การทำงานบางอย่างที่อาสาไปทำ F_2 =การได้ทรัพย์สินเงินทอง $W_{2,3}$ =การได้ครองเมืองเป็นรางวัล
-กำพรว้าเหล็กไนครองเมืองนาคได้ระยะหนึ่งก็มอบเมืองคืนแก่พญานาคเพื่อกลับไปหามารดา พญานาคจึงมอบแก้ววิเศษให้	C_1 =การทำบุญและบริจาคทาน F_1 =การได้ของวิเศษ
-กำพรว้าเดินทางกลับเมืองและใช้ลูกแก้ววิเศษชุบชีวิตคนตายให้ฟื้น ช่วยรักษาโรคและดูของหายให้แก่ชาวบ้าน เมื่อกษัตริย์ทราบข่าวจึงใช้ให้กำพรว้าไปตามหาพระธิดาที่ถูกยักษ์ลักพาตัวไปเป็นบุตรบุญธรรม	$\downarrow$ =การเดินทางกลับเมือง C_3 =การช่วยเหลือผู้อื่น M =การถูกทดสอบให้ทำงานยาก
-กำพรว้าเหล็กไนออกเดินทางตามหาพระธิดา ได้ฆ่ายักษ์ตาย ช่วยเหลือพระธิดาและนางสรีบัวทองลูกสาวอำมาตย์เมืองหงสาที่ถูกยักษ์ลักพามาเป็นเพื่อนพระธิดาด้วยกลับเมือง	X_6 =ความสามารถในการต่อสู้/การรบ N =การทำงานยากสำเร็จ
-เจ้าเมืองมอบราชสมบัติให้กำพรว้าปกครอง พร้อมทั้งยกพระธิดาให้เป็นมเหสี กำพรว้ากลับไปรับมารดามาอยู่ในวังด้วย	$W_{2,1}$ =การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่ W_1 =การได้คู่ครองและแต่งงาน C_2 =ความกตัญญูตเวทิตา
-กำพรว้าไปส่งนางสรีบัวทองกลับเมืองหงสา เจ้าเมืองหงสาจึงมอบนางให้เป็นภรรยา	W_1 =การได้คู่ครองและแต่งงาน
-กษัตริย์เหล็กไนสั่งสอนประชาชนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม ต่อมาก็มีโอรสองค์หนึ่งชื่อ หยาดมณี	C_8 =การสั่งสอนศีลธรรม Z =การมีทายาท

5. กำกาดำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-มเหสีเอกเมืองพรมหัตต์ตั้งครรรภ์ แต่ถูกมเหสีรองใส่ร้ายว่าวางยาพิษกษัตริย์และเป็นชู้กับคนเลี้ยงม้า นางจึงถูกขับไล่ออกจากเมืองไปอยู่กับตายายนอกเมือง ต่อมานางให้กำเนิดกุมารโพธิสัตว์ที่มีผิวกายดำเหมือนเขม่าควัน จึงตั้งชื่อว่า กำกาดำ</p>	<p>A_5=การที่การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p>
<p>-มเหสีรองทราบวาสองแม่ลูกยังไม่ตายจึงยุให้กษัตริย์จับทั้งสองคนลอยแพ คลื่นซัดแพแตกทำให้สองแม่ลูกพลัดพรากจากกัน ผู้เป็นแม่ขึ้นฝั่งไปอาศัยอยู่กับตายาย ส่วนกำกาดำไปอาศัยอยู่กับนางจำสวนของพระธิดาคนที่เจ็ดในเมืองพาราณสี</p>	<p>$\uparrow_9$=การถูกจับลอยแพ a_2=การพลัดพรากจากคนที่รัก $D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p>
<p>-พระอินทร์ส่งสารกำกาดำจึงนมิตคู่ครองให้ เป็นนางที่เกิดในผลจี่งชื่อว่าพิมพาชนะนุ่่งิ้ว ซึ่งพระเจ้าพาราณสีได้รับเลี้ยงเป็นพระธิดาคนที่ 8</p>	<p>$D_{2,6}$=ความช่วยเหลือให้ได้คู่ครอง</p>
<p>-กำกาดำถอดเสื้อทิพย์สีดำออกเป็นชายหนุ่มรูปกายสีทองเข้าไปพุดคุยปัญหาธรรมกับพระธิดาองค์ที่เจ็ดและนางพิมพา ทั้งสองนางต่างก็ตกหลุมรักกำกาดำ แล้วกำกาดำก็กลับไปอยู่ในรูปอัปลักษณ์เหมือนเดิม</p>	<p>T_1=การถอดรูปอัปลักษณ์</p>
<p>-พระเจ้าพาราณสีประกาศหาคู่ให้นางพิมพาชนะนุ่่งิ้วโดยการทดสอบให้ตอบปัญหาธรรมของนาง กำกาดำสามารถตอบปัญหาได้ถูกต้องจึงได้อภิเษกกับนาง กำกาดำพานางพิมพาไปอยู่ป่า เพราะถูกดูถูกว่าเป็นคนตัวดำดำต้อยและอัปลักษณ์</p>	<p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก $X_{1,2}$=ความสามารถในการตอบปัญหาธรรม N=การทำงานยากสำเร็จ W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p>
<p>-พระอินทร์ส่งเทวบุตรลงมาเป็นบริวารรับใช้ พระวิษณุกรรมได้ไปอุ้มเอามารดาของกำกาดำที่กำลังหลับอยู่ให้มาเจอกับกำกาดำ</p>	<p>$D_{2,8}$=ความช่วยเหลือให้ได้บริวาร K_1=การพบกับมารดาที่พลัดพราก</p>
<p>-เสียงเฉลิมฉลองดังเข้าไปในเมือง พระเจ้าพาราณสีจึงรับทั้งสองกลับมาอยู่ในวัง แต่งตั้งกำกาดำให้เป็นกษัตริย์คนใหม่ พร้อมทั้งมอบพระธิดาคนที่ 7 ให้เป็นมเหสีรอง</p>	<p>W_2=การได้ครองเมือง W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-เมื่อกำกาดำได้เป็นกษัตริย์ก็สั่งสอนชาวบ้านให้อยู่ในศีลธรรมและรับนางจำสวนมาอยู่ด้วย</p> <p>-กำกาดำและมารดาคิดถึงบิดาที่เมืองพรหมทัต จึงพาเดินทางกลับเมือง เหล่าเสนาและมเหสีรองที่เคยทำร้ายสองแม่ลูกยกเจ้าเมืองว่ากำกาดำจะมาตีเมือง เจ้าเมืองจึงให้ยกทัพไปรบ แต่เหล่าทหารถูกแผ่นดินสูบตายจนหมด</p> <p>-ความจริงปรากฏ มเหสีรองและครอบครัวถูกแผ่นดินสูบมารดาของกำกาดำกลับมาเป็นมเหสีเอกเหมือนเดิม</p>	<p>c_0=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>c_2=ความกตัญญูกตเวทิตา</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p>

6. เขมกุมาร

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-เศรษฐีคนหนึ่งสั่งภรรยาที่ตั้งครรภ์ก่อนจะออกเดินทางไปค้าขาย ว่าหากคลอดลูกเป็นหญิงให้เลี้ยงไว้ แต่หากเป็นชายให้นำไปทิ้งน้ำ ไชคร้ายที่ภรรยาเศรษฐีคลอดบุตรเป็นกุมารจึงต้องตัดใจทำตามสามีสั่ง นางบริวารเกิดความสงสารทารกจึงนำไปทิ้งไว้ที่สวนดอกไม้</p> <p>-ตายายที่มีอาชีพร้อยดอกไม้ชายรับเลี้ยงกุมารโพธิสัตว์เป็นลูกตั้งชื่อว่าเขมกุมาร เมื่อโตขึ้นมีปัญญาเฉลียวฉลาดและมีความชำนาญในการร้อยกรองดอกไม้</p> <p>-มารดาพบเขมกุมารจึงได้ช่วยวนเชิงสังวาสเพราะไม่ทราบว่าเป็นลูก กระทั่งทราบความจริงจึงชวนไปอยู่ด้วย แต่เขมกุมารปฏิเสธและฝากตายายให้แม่เลี้ยงดู ส่วนตนเองได้เดินทางไปบวชเป็นฤาษี</p> <p>-ระหว่างทางได้ช่วยพระธิดาเมืองสังกัสสนครให้รอดพ้นจากการถูกวิทายธรรทำร้ายและพานางกลับเมือง แต่ถูกเข้าใจผิดว่าเป็นคนลักพาพระธิดาไป จึงถูกสั่งให้นำตัวไปประหารชีวิต</p> <p>-นายประตูทั้งสามทิศเล่านิทานเรื่องไม่ควรดวนตัดสินใจด้วยโทสจริตแก่เพชรฆาตทั้งสามเรื่องและไม่ยอมเปิดประตูเมืองให้ เพชรฆาตจึงนำเขมกุมารไปพักอยู่ที่สนามหลวง</p>	<p>a=การประสบปัญหาและความโศคร้าย</p> <p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>X_2=ความสามารถในการร้อยกรองดอกไม้</p> <p>K_1=การพบกับมารดาที่พลัดพราก</p> <p>$\uparrow_2$=การบวชเป็นฤาษี</p> <p>c_2=ความกตัญญูกตเวทิตา</p> <p>c_3=การช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>a_3=การประสบการประสบปัญหาจากการเข้าใจผิด</p> <p>$D_{2,2}$=ความช่วยเหลือให้รอดชีวิต</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-พอลถึงรุ่งเช้าพระธิดาบอกความจริงแก่พระบิดา เขมกุมารจึงรอดพ้นจากการถูกประหาร</p> <p>-เจ้าเมืองมอบเมืองให้เขมกุมารปกครองและมอบพระธิดาให้เป็นมเหสี เขมกุมารเจ้าเมืองคนใหม่ได้สั่งสอนประชาชนให้อยู่ในศีลธรรม พร้อมทั้งบริจาคทานและรักษาศีลจนสิ้นอายุ</p>	<p>K=การประสบปัญหาและความโชคร้ายหมดไป</p> <p>$W_{2,3}$=การได้ครองเมืองเป็นรางวัล</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>c_7=การดำรงตนอยู่ในศีลธรรม</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

7. เขียวสองมอน

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-สุรตตกุมารและรัตนกุมารสองพี่น้องกำพร้ามารดา อาศัยอยู่กับบิดาซึ่งมีภรรยาใหม่ แม่เลี้ยงยุให้พ่อพาถูกไปทิ้งไว้ในป่า</p> <p>-ยักษ์ฉินี่มายแปลงกายเป็นยายแก่เก็บสองพี่น้องไปเลี้ยงไว้เป็นบุตรบุญธรรม</p> <p>-สองพี่น้องขัดคำสั่งออกมาเที่ยวเล่นนอกถ้ำทำให้ทราบความจริงว่าแม่บุญธรรมเป็นยักษ์ จึงพากันซบตัวในอ่างทองคำและขโมยไหมทองมาสวมคอ กลายเป็นนกแก้วบินหนีไป นางยักษ์ออกตามหาสองกุมารจนเจอ จึงชักชวนให้กลับแต่ไม่สำเร็จ นางยักษ์เสียใจอกแตกตาย</p> <p>-สุรตตกุมารโพธิสัตว์แปลงร่างเป็นนกแก้วและมีโอกาสได้ไปอยู่กับพระธิดาเมืองจัมปา พระธิดาพึงใจในนกแก้วโพธิสัตว์ ซึ่งต่อมาได้กลายร่างเป็นมนุษย์อยู่ร่วมกับนาง</p> <p>-เจ้าเมืองจัมปาทดสอบสุรตตกุมารด้วยการให้เคลื่อนก้อนหินใหญ่ สุรตตกุมารทำได้สำเร็จจึงได้อภิเษกกับพระธิดา พร้อมทั้งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์ปกครองเมืองจัมปา</p> <p>-กำพร้าปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรม ส่วนบิดาของสองกุมารกลายเป็นยาจกขอทาน เมื่อไปรับทานที่โรงทานอาหารก็กลายเป็นอุจจาระและปัสสาวะจนหมด</p>	<p>A_5=การที่การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>$D_{1,3}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นยักษ์</p> <p>↑=การเดินทางออกจากเมือง</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>$W_{1,1}$=การได้คู่ครองเพราะความมีบุญญาธิการ</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>$W_{2,6}$=การได้ครองเมืองของภรรยา</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิธราชธรรม</p> <p>U_4=การที่ตัวโกงตกต่ำกลายเป็นขอทาน</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-สุรตตกุมารรับน้องชายมาอยู่ด้วยและแต่งตั้งให้เป็นอุปราช ต่อมารัตนกุมารไปจ้องพระริดาเมืองโกเรียที่ถูกสาป ทำให้ร่างกายกลายเป็นหิน สุรตตกุมารไปช่วยถอนคำสาปให้น้องชาย รัตนกุมารจึงได้อภิเษกกับพระริดาและได้เป็นกษัตริย์ครองเมืองโกเรีย	C_3 =การช่วยเหลือผู้อื่น

8. คัทธนะจิกุงดิด

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-พระอินทร์แปลงกายเป็นช่างเผือกมาเหยียบย่ำผืนนาของแม่มายและได้ทิ้งน้ำอมฤตไว้ในรอยเท้า แม่มายมาดื่มกินจึงตั้งครรภ์และให้กำเนิดกุมารโพธิสัตว์ชื่อ คัทธนกุมาร	
-กำพรวดเป็นเด็กที่มีพลังกำลังมหาศาล ยามเมื่อคลอดอกออกมาพระอินทร์ได้มอบดาบทิพย์และแก้วมณีโชติให้	X_{10} =การมีพลังกำลังมหาศาลเหนือมนุษย์ F_1 =การได้ของวิเศษ
-เทวดาบันดาลให้เห็นรอยเท้าของพ่อช่างและทางไปบ่อทองที่มียักษ์เฝ้าอยู่ คัทธกุมารปราบยักษ์ได้จึงได้นำดาบทิพย์และทรัพย์สมบัติในบ่อทอง ต่อมาพระราชอาพรหมทัตแต่งตั้งให้เป็นอุปราชแสนเมืองช่วยดูแลบ้านเมือง คัทธกุมารได้นำน้ำอมฤตในน้ำเต้าทิพย์ให้มารดาดื่ม นางกลายเป็นสาวงามและได้อภิเษกกับพระราช	D_{28} =ความช่วยเหลือให้ได้สิ่งวิเศษ/ทรัพย์สมบัติ F_1 =การได้ของวิเศษ F_2 =การได้ทรัพย์เงินทอง T_5 =การได้รับแต่งตั้งให้มีตำแหน่งใหม่
-พระราชชายกเมืองให้คัทธนกุมารปกครองเป็นกษัตริย์องค์ใหม่	W_{21} =การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่
-คัทธนกุมารเดินทางตามหาพ่อ ได้เพื่อนร่วมทางสองคนที่มีพลังกำลังมหาศาลเหมือนกันคืออ้ายไผ่ร้อยกอและอ้ายเกวียนร้อยเล่ม ทั้งสามเดินทางไปถึงเมืองขวางทะเลบุรี คัทธนกุมารสามารถปราบงูยักษ์ช่วยชาวเมืองไว้ จึงได้เมืองกับพระริดาเป็นรางวัลแต่ได้มอบให้อ้ายไผ่ร้อยกอ จากนั้นคัทธนกุมารและอ้ายเกวียนร้อยเล่มก็เดินทางต่อไปถึงเมืองชวาวดินคร กำพรวดก็สามารถปราบพญาเหยี่ยวได้เมืองกับพระริดาเป็นรางวัลและยกให้อ้ายเกวียนร้อยเล่มอีก	$\uparrow_7$ =การตามหาบิดา C_3 =การช่วยเหลือผู้อื่น C_1 =การทำบุญและบริจาคทาน

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>- คัทธนกุมารเดินทางต่อไปถึงเมืองจัมปานคร ได้ลูกสาว เศรษฐีเป็นภรรยา มีบุตรด้วยกันชื่อคัทธเนตรกุมาร</p> <p>- คัทธนกุมารอาศัยอยู่ที่เมืองจัมปาได้ปราบยักษ์ตัวเดิมอีก สองครั้ง เพื่อช่วยเหลือพระธิดาที่ถูกจับไปจึงได้ของวิเศษ จากยักษ์ ต่อมาคัทธนกุมารได้ครองเมืองจัมปาและได้อภิเษกกับพระธิดา มีโอรสอีกองค์หนึ่งชื่อคัทธจันทกุมาร</p> <p>- อ้ายไฝร้อยกอกและอ้ายเกวียนร้อยเล่มอยากได้พระธิดาเมืองจัมปา ผู้เป็นมเหสีของคัทธนกุมารมาเป็นคู่ครอง จึงยกทัพมาแย่งชิงแต่ไม่สามารถสู้กำพำได้ ทั้งสองคนขอยอมแพ้ คัทธนกุมารลงโทษเหล่าทหารด้วยการให้ช่อมแซม บ้านเรือนและขนซากศพของทหารมากองรวมกันไว้ เพื่อจะได้ชุบชีวิตให้ฟื้น</p> <p>- คัทธนกุมารออกเดินทางตามหาพ่อต่อไป พระอินทร์ซึ่งเป็นบิดาเนรมิตตนเป็นช้างเผือกมาพบกับคัทธนกุมารและได้มอบงาววิเศษให้ก่อนตาย</p> <p>- ลมหอบคัทธนะไปตกในเมืองตักศิลา แต่โชคร้ายถูกเจ้าเมืองทำร้ายจนเสียชีวิต ศพกำพำกลายเป็นทอง</p> <p>- คัทธจันทกุมารออกตามหาพ่อมาถึงเมืองตักศิลา ฆ่าเจ้าเมืองตายจึงได้เป็นกษัตริย์แทน จากนั้นได้ช่วยพ่อให้ฟื้นชีวิตด้วยน้ำอมฤต คัทธนะมอบงาววิเศษให้โอรส ทั้งสองช่วยกันปกครองเมืองตักศิลา</p> <p>- พ่อลูกเดินทางกลับเมือง พี่ชายของคัทธจันทกุมารอิจฉาอยากได้งาววิเศษ จึงรบกันสร้างความเดือดร้อนไปทั่ว เหล่าเทวดาที่เดือดร้อนไปปรึกษาพญาแถนจึงส่งบุตรชายลงมาฆ่าผู้พี่ตายกลายเป็นนาค พระอินทร์แต่งตั้งให้คัทธจันทะเป็นจักรพรรดิราชและเนรมิตแก้วเจ็ดประการให้ครอง</p> <p>- คัทธนะเดินทางกลับเมืองตักศิลา ต่อมาได้นำของทิพย์ต่างๆไปทิ้งในป่าหิมพานต์ ปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรม สั่งสอนประชาชนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม พร้อมทั้งบริจาคทานสม่ำเสมอ</p>	<p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>Z=การมีทายาท</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>$W_{2,3}$=การได้ครองเมืองเป็นรางวัล</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>Z=การมีทายาท</p> <p>A_1=การที่ตัวโกงอยากได้ภรรยาของตัวละครเอกกำพำ</p> <p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับกำพำ</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_3=ตัวโกงยอมสวามิภักดิ์</p> <p>C_3=การช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>K_1=การพบกับบิดาที่พลัดพราก</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>a_6=การสิ้นชีวิต</p> <p>$D_{2,3}$=ความช่วยเหลือให้ฟื้นชีวิต</p> <p>K_2=การฟื้นชีวิตด้วยน้ำอมฤต</p> <p>W_2=การได้ครองเมือง</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>C_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>C_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิธราชธรรม</p> <p>C_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

9. โคนบุตร

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-แม่วัวตัวหนึ่งให้กำเนิดบุตรออกมาเป็นมนุษย์ชื่อโคนบุตร กำพวามีเพื่อนเป็นลูกเสือซึ่งเป็นมนุษย์เหมือนกัน ชื่อพยัคฆราช ต่อมาทั้งสองเดินทางออกจากป่าเข้าไปอยู่ในเมือง ประกอบอาชีพปั้นหม้อขาย</p>	<p>X_3=ความสามารถในงานช่าง</p>
<p>-เจ้าเมืองพาราณสีแต่งตั้งทั้งสองให้เป็นราชบุตรมหาอำมาตย์ฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา ต่างคนต่างก็ได้ธิดาของเสนามาเป็นภรรยา</p>	<p>T_5=การได้รับแต่งตั้งให้มีตำแหน่งใหม่ W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p>
<p>-พยัคฆบุตรตัดสินใจไม่ยุติธรรม ทำให้ชาวบ้านเสื่อมศรัทธาไปนิยมในตัวโคนบุตรซึ่งมีจิตใจเที่ยงธรรมมากกว่า พยัคฆบุตรเกิดความอิจฉาริษยาจึงยุยงให้เจ้าเมืองฆ่าโคนบุตรเสีย</p>	<p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p>
<p>-เจ้าเมืองให้โคนบุตรไปหาดอกบัวหอมขนาดใหญ่ในป่าหิมพานต์มาภายใน 7 วัน</p>	<p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p>
<p>-โคนบุตรออกเดินทาง ได้เชือกนาคบาศจากฤาษีมาจับนางมโนราห์เจ็ดคนและได้นางกินรีน้องคนสุดท้ายต้องเป็นภรรยา พร้อมกับได้ดอกบัวหอมในสวรรค์ ระหว่างทางกลับเมืองได้มอบดอกบัวหอมแก่พญาผีเสื้อ พญาหนูป่า พญากาแก(ตุ๊กแก) และพญายักษ์ จึงได้ธิดาของพญาผีเสื้อและธิดาพญาหนูป่าเป็นภรรยา พร้อมทั้งของวิเศษมากมายเป็นรางวัล</p>	<p>$\uparrow_6$=การตามหาสิ่งของหายาก $W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา N=การทำงานยากสำเร็จ F_1=การได้ของวิเศษ</p>
<p>-โคนบุตรพาภรรยาทั้งหมดเดินทางกลับเมือง -พยัคฆบุตรยุให้กษัตริย์ทดสอบโคนบุตรด้วยการเก็บเม็ดงา ขูดสระบัวและพาคนตายกลับมา ซึ่งพญาต่างๆรวมทั้งภรรยาทั้งสี่คนก็ช่วยเหลือจนสำเร็จ</p>	<p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก $D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ทำงานยากสำเร็จ N=การทำงานยากสำเร็จ</p>
<p>-เจ้าเมืองพาราณสีตาย โคนบุตรได้เป็นกษัตริย์คนใหม่ พร้อมทั้งทำกุศลทานและบริจาคทานแก่ประชาชน ส่วนพยัคฆบุตรหนีไปอยู่เมืองปัจฉิมนคร ต่อมายุให้เจ้าเมืองยกทัพมาตีเมืองของโคนบุตร แต่พ่ายแพ้และถูกฆ่าตาย</p>	<p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่ c_7=การดำรงตนอยู่ในศีลธรรม c_8=การสั่งสอนศีลธรรม U_1=การตายของตัวโกง</p>

10. จักก่าขางคำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-หญิงขอทานอธิษฐานขอบุตรจากพระอินทร์ จึงตั้งครมภ์โดยไม่มีสามี ต่อมานางให้กำเนิดบุตรออกมาเป็นกิ้งก่าชื่อสุวัณณะขางคำ ซึ่งได้คอยช่วยเหลือแม่ทำงานต่างๆเป็นอย่างดี	X_9 =การกำเนิดเป็นสัตว์แต่กระทำสิ่งต่างๆ ได้เหมือนมนุษย์
-สุวัณณะขางคำตกหลุมรักพระธิดาของเมือง จึงรบเร้าให้แม่ไปขอร้อง เจ้าเมืองทราบก็ทรงพิโรธอย่างหนักและตั้งเงื่อนไขให้สร้างสะพานทองคำจากบ้านมาถึงปราสาท ถ้าทำได้ก็จะยกพระธิดาให้	M =การถูกทดสอบให้ทำงานยาก
-สุวัณณะขางคำไปวานชาวบ้านให้ช่วยสานไซ จากนั้นก็นำไปตก "แม่คำผง" สัตว์วิเศษชนิดหนึ่งที่ถ่ายมูลเป็นทองคำ ทำให้ได้ทองคำมากมาย	F_3 =การได้สัตว์วิเศษ
-พระอินทร์และเทวดาแปลงเป็นช่างลงมาช่วยสร้างสะพานทองคำให้จนเสร็จ	$D_{2,7}$ =ความช่วยเหลือให้ทำงานยากสำเร็จ N =การทำงานยากสำเร็จ
-เจ้าเมืองจำใจยกพระธิดาให้อภิเษกกับสุวัณณะขางคำ	W_1 =การได้คู่ครองและแต่งงาน
-สุวัณณะขางคำถอดรูปกิ้งก่าออกเป็นชายหนุ่มรูปงามอยู่ร่วมกับพระธิดา	T_2 =การกลายร่างจากสัตว์เป็นมนุษย์
-เจ้าเมืองยกเมืองให้สุวัณณะขางคำปกครองเป็นกษัตริย์คนใหม่ต่อไป	$W_{2,1}$ =การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่

11. จันทพราหมณ์

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-โพธิสัตว์อธิษฐานขอเกิดเป็นแพะ จึงได้เกิดเป็นแพะทองคำ สัตว์เลี้ยงของกษัตริย์ผู้หนึ่งในเมืองราชคหะ	$D_{1,1}$ =การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์
-พระธิดาของเจ้าเมืองทั้งเจ็ดคนเลือกคู่ แต่พระธิดาคนสุดท้ายไม่ยอมเลือกใครเป็นสามี วันหนึ่งเห็นแพะที่เข้ามาเข้าเฝ้าพร้อมเจ้าของก็เกิดความชอบพอ จึงแสดงกิริยาเอ็นดูสงสารแพะ เจ้าเมืองประชดด้วยการขอแพะจากกษัตริย์เพื่อให้เป็นสามีของนาง	$W_{1,1}$ =การได้คู่ครองเพราะความมีบุญญาธิการ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-แพะทองถอดรูปออกมาเป็นชายหนุ่มรูปงาม อยู่ร่วมกับพระธิดา ได้ชื่อว่าจันทพราหมณ์</p> <p>-บุโรหิตอิจฉาจันทพราหมณ์จึงยุให้เจ้าเมืองกำจัดเสีย เจ้าเมืองร่วมกับหกเขยออกอุบายให้เขยทั้งเจ็ดคนไปหาเนื้อหาปลา หานก สร้างปราสาท แข่งเรือ และแข่งเล่นมหรสพต่างๆ เพื่อหาเหตุฆ่ากำพำ</p> <p>-พี่ชายของโพธิสัตว์ในอดีตชาติที่ได้เกิดเป็นนาค เสือเหยี่ยวและพระอินทร์มาช่วยจนชนะการแข่งขันทุกอย่าง ส่วนหกเขยเกิดเรืออับปางจมน้ำตายทั้งหมด</p> <p>-พี่ชายที่เป็นพระอินทร์หาทางช่วยโพธิสัตว์ ด้วยการให้เทวบุตรมาถามปัญหาธรรมกับเจ้าเมือง หากไม่สามารถตอบได้จะต้องตาย</p> <p>-จันทพราหมณ์ตอบปัญหาช่วยเจ้าเมืองไว้ได้ จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์ จันทพราหมณ์ครองเมืองด้วยทศพิศราชธรรมจนสิ้นอายุขัย</p>	<p>T_2=การกลายร่างจากสัตว์เป็นมนุษย์</p> <p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>H=การแข่งขันระหว่างตัวโกงกับกำพำ</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการแข่งขัน</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>$D_{2,10}$=การให้โอกาสในการแสดงความสามารถ</p> <p>X_{12}=ความสามารถในการตอบปัญหาธรรม</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>C_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิศราชธรรม</p>

12. จันทสมุทท์

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพำบิดามารดาอาศัยอยู่กับย่า เจ้าเมืองกับมเหสีอยากไปเมืองจันทสมุทท์ เมืองลี้ลับที่กล่าวขานกันว่ามนุษย์ไม่สามารถไปถึงได้และมีหญิงงามเป็นผู้ครองเมือง จึงประกาศหาผู้รู้จักทาง กำพำรู้จักทางจึงอาสาไปนำนางจันทสมุทท์มาถวายเจ้าเมือง</p> <p>-กำพำออกเดินทางโดยเรือสำเภาก็เป็นเวลาเจ็ดปี พบภูเขาค้างคาวด้วยเหล็ก จึงนำเหล็กมาตีเป็นไซ่หย่อนลงน้ำ เพื่อเดินทางไปยังเมืองจันทสมุทท์</p>	<p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>$\uparrow_4$=การทำงานบางอย่างที่อาสาไปทำ</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-กำพว้าร้อยกรองดอกไม้ไปถวายนางจันทสมุทท์และได้นางเป็นภรรยา เมื่อจะเดินทางกลับถูกทหารที่มำด้วยทิ้งไว้ที่เมืองจันทสมุทท์ ทหารนำนางจันทสมุทท์กลับเมืองลำพอง</p> <p>-เจ้าเมืองไม่สามารถเข้าใกล้นางได้ เพราะบารมีของโพธิสัตว์บันดาลให้กายของนางร้อนเหมือนเปลวไฟ</p> <p>-ฝูงนกแขกเต้าช่วยกำพว้าออกจากเมืองจันทสมุทท์และพาไปยังถนนที่เป็นทางเดินกลับเมือง กำพว้าใช้เวลาเดินทางกลับเมืองเจ็ดปี ระหว่างทางได้แก้แ้ววิเศษจากหมูและพิตวิเศษจากนักรบเงพนจร</p> <p>-กำพว้าใช้ของวิเศษสร้างเมืองใหม่ จากนั้นได้รับนางจันทสมุทท์มาอยู่ด้วย เมื่อเจ้าเมืองทราบข่าวจึงยกทัพมารบ แต่พ่ายแพ้และตายในการรบ กำพว้าจึงได้เป็นกษัตริย์คนใหม่ ปกครองเมืองสองเมืองด้วยศพิษราชธรรมต่อไป</p>	<p>X_2=ความสามารถในการร้อยกรองดอกไม้</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>A_1=การที่ตัวโกงอยากได้ภรรยาของตัวเอง</p> <p>ละครเอกกำพว้า</p> <p>D_{24}=ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทาง</p> <p>↓=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>W_{22}=การได้ครองเมืองที่สร้างขึ้นใหม่</p> <p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับกำพว้า</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>W_{21}=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>C_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในศพิษราชธรรม</p>

13. จันทสุริยะ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพว้าชื่อจันทสุริยะ อาศัยอยู่ในเมืองพาราณสีกับปู้ย่าที่ไม่ค่อยสนใจดูแล</p> <p>-จันทสุริยะออกเดินทางด้วยเรือสำเภาไปค้าขายที่เมืองกาสิ ได้ไปขอยืมทองคำจากเจ้าเมืองกาสิ เจ้าเมืองเห็นเป็นคนที่มีความสามารถจึงมอบทองคำให้โดยไม่มีเงื่อนไข กำพว้านำไปซื้อแหทองคำ สุนัขขาวและแมวขาวเงินหมด</p> <p>-พญานาคเกิดความสงสารและเห็นเป็นผู้มีบุญ จึงคิดช่วยเหลือด้วยการให้ลูกชายแปลงกายเป็นปลาในทองมาติดกับดักของกำพว้า แล้วจึงใช้แก้ววิเศษพร้อมทองคำมาได้ถอน</p> <p>-จันทสุริยะเดินทางกลับเมืองพาราณสี</p>	<p>D_{11}=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>↑₃=การค้าขายกับเรือสำเภา</p> <p>F_{24}=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>D_{28}=ความช่วยเหลือให้ได้สิ่งวิเศษ/ทรัพย์สินสมบัติ</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>↓=การเดินทางกลับเมือง</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-จันทสุริยะชอบพอกับพระธิดาจึงตั้งใจไปสู่ขอกับเจ้าเมืองพาราณสี เจ้าเมืองทดสอบโดยการทำให้แข่งอิทธิฤทธิ์ในการชนไก่ ชนวัว ชนช้าง หากสามารถเอาชนะได้จะยกพระธิดาให้	H=การแข่งขันระหว่างตัวโกงกับกำพำ
-จันทสุริยะใช้แก้ววิเศษอธิษฐานทำให้ให้เอาชนะมาได้ทุกครั้ง แต่เจ้าเมืองถูกเสนาอายุงว่าต่อไปอาจจะถูกทำร้ายปลงพระชนม์ เจ้าเมืองจึงผัดสัญญาโดยยัดลูกแก้ววิเศษและจับจันทสุริยะขังไว้	$D_{2,7}$ =ความช่วยเหลือให้ชนะการแข่งขัน I=การได้รับชัยชนะ A_5 =การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง
-จันทสุริยะขอให้สุนัขและแมวช่วยนำลูกแก้วมาคืน จากนั้นใช้ลูกแก้ววิเศษอธิษฐานให้กรงที่ขังอยู่ลอยไปตกนอกเมือง กำพำบันดาลให้ปราสาทราชวังถูกฟ้าผ่าและถูกไฟเผาจนวอดวาย เจ้าเมืองตายในกองเพลิง	$D_{2,2}$ =ความช่วยเหลือให้ได้รอดชีวิต/ได้รับอิสรภาพ U_1 =การตายของตัวโกง
-เทวดาแปลงเป็นม้า นำราชรถเสด็จหายหากษัตริย์องค์ใหม่ไปยังบ้านของจันทสุริยะ	$D_{2,11}$ =ความช่วยเหลือให้ได้เป็นกษัตริย์
-จันทสุริยะได้เป็นกษัตริย์และได้อภิเษกพระธิดาเป็นมเหสี	$W_{2,1}$ =การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่ W_1 =การได้คู่ครองและแต่งงาน

14. จิตตมานวะ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-โพธิสัตว์กำพำชื่อจิตตกุมาร อาศัยอยู่กับย่า ต่อมาย่าตายต้องอยู่เพียงลำพัง ก่อนตายย่าได้มอบขนให้กำพำสามเส้น	$D_{1,1}$ =การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์ a_1 =การสูญเสียคนที่รัก
-เทวดาดลใจให้ชาวบ้านแนะนำกำพำไปทำไร่ไถนาในทุ่งซึ่งมีผีร้ายอาศัยอยู่ จากนั้นเทวดาก็ได้เนรมิตผลไม้ในป่าและปลาในแม่น้ำให้เป็นอาหารแก่กำพำ	$D_{2,1}$ =ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ
-จิตตกุมารนำขนที่ย่าให้มาทำบ่วงดักสัตว์ที่แอบมากินปลาในไซ วันหนึ่งมีผีเสื้อน้อย อีเห็น เสือโคร่ง ยักษ์ พญานาค และช้างน้ำมาติดบ่วงดักปลาของกำพำ ต่างก็ร้องขอชีวิตโดยสัญญาว่าจะให้ความช่วยเหลือทุกอย่างทุกเวลาที่ต้องการ	

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-วันหนึ่งมีพญาช้างมาติดบ่วง จึงมอบงาช้างขวาให้จิตตกุมาร</p> <p>-นางในงาช้างออกมาทำงานบ้านให้ กำพำจึงได้นางเป็นภรรยา พร้อมกับทรัพย์สินเงินทองในงาช้างมากมาย</p> <p>-เจ้าเมืองอยากได้ภรรยาของจิตตกุมาร จึงออกอุบายให้แข่งชนไก่ ชนวัว ชนช้าง แข่งเรือและกินสัตว์ที่ถูกชนตายให้หมด ซึ่งบรรดาสัตว์ที่กำพำไว้ชีวิตและให้สัญญาไว้ว่าจะช่วยเหลือต่างก็มาช่วย ทำให้จิตตกุมารสามารถชนะการแข่งขันทุกอย่าง</p> <p>-เจ้าเมืองตกเรือตาย จิตตกุมารจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์แทน</p> <p>-จิตตกุมารปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรม พร้อมทั้งบำเพ็ญทานและสั่งสอนประชาชนให้รักษาศีลอยู่เสมอ ต่อมาช้างตัวเดิมได้มอบงาช้างซ้ายให้ จึงได้นางในงาช้างเป็นภรรยาอีกหนึ่งคน</p>	<p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>A_1=การที่ตัวโกงอยากได้ภรรยาของตัวเอง</p> <p>H=การแข่งขันระหว่างตัวโกงกับกำพำ</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการแข่งขัน</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>C_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิธราชธรรม</p> <p>C_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>C_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p>

15. จมปาสดัน

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-มเหสีรองแห่งเมืองปัญจนครถูกมเหสีเอกใส่ร้ายว่าเกิดลูกเป็นสุนัข จึงถูกขับไล่ออกจากวังกลายเป็นคนเก็บมูลสุกร ส่วนโอรสที่พี่น้องถูกจับใส่ไหลอยน้ำไป มีตายายรับเลี้ยงเป็นลูก</p> <p>-มเหสีเอกรู้ว่าโอรสทั้งสี่ยังไม่ตาย จึงเอาขนมอาบยาพิษให้กิน สีที่น้องตายไปเกิดเป็นต้นจำปา มเหสีเอกตามไปถอนและจับมัดทิ้งน้ำไป</p> <p>-ฤาษีชุบชีวิตกุมารทั้งสี่ให้กลายเป็นมนุษย์ มีผิวกายสีขาเหลือง ชมพู ส่วนคนสุดท้ายซึ่งเป็นกุมารโพธิสัตว์มีกายสีทองและมีนิ้วชี้เป็นเพชรได้ชื่อว่า เพชรนันทะกุมาร</p>	<p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>$\uparrow_9$=การถูกจับลอยแพ</p> <p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>A_4=การที่ตัวโกงฆ่าตัวละครเอกกำพำ</p> <p>a_6=การสิ้นชีวิต</p> <p>T_4=การตายแล้วไปเกิดในชาติภพใหม่</p> <p>$D_{2,3}$=ความช่วยเหลือให้ฟื้นชีวิต</p> <p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-กุมารทั้งสี่เรียนวิชากับฤาษี จนมีอิทธิฤทธิ์เหาะเหิรเดินอากาศและเนรมิตตนได้ตามต้องการ</p> <p>-สี่พี่น้องเดินทางกลับเมือง เพื่อไปช่วยแม่และตายาย ระหว่างเดินทางผ่านเมืองต่างๆได้รบกับยักษ์และมนุษย์ในหลายเมือง พี่ชายทั้งสามคนต่างก็ได้ครองเมืองและมีมเหสี</p> <p>-สี่พี่น้องเดินทางมาถึงเมืองปัญจนคร บิดาทราบความจริงทั้งหมด ทำให้มเหสีเอกถูกประหารชีวิต ส่วนมารดา ก็กลับมาเป็นมเหสีดังเดิม พี่ชายทั้งสามต่างแยกย้ายกันกลับเมืองของตน ส่วนเพชรนันทะกุมารได้เป็นกษัตริย์แทนบิดา</p> <p>-กำพร้าออกเดินทางท่องเที่ยว ได้นางปทุมมาโกสร(นางในดอกบัว)ลูกบุญธรรมของฤาษีเป็นภรรยา จึงพานางกลับเมือง ระหว่างทางนางถูกยักษ์ลักพาตัวไป แต่นางสามารถหนีกลับไปอยู่กับฤาษีได้</p> <p>-เพชรนันทะออกตามหาภรรยา เดินทางมาถึงเมืองยักษ์ สามารถปราบยักษ์ได้ จึงได้ครองเมืองและได้ธิดายักษ์เป็นภรรยา จากนั้นก็ออกเดินทางตามหานางปทุมมาโกสรต่อไป</p> <p>-เพชรนันทะหลงทางไปเมืองจักขินนคร สามารถปราบเหยี่ยวช่วยเหลือชาวบ้าน ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์ครองเมือง</p> <p>-นางปทุมมาโกสรและธิดายักษ์ต่างก็ให้กำเนิดพระโอรส ต่อมาโอรสทั้งสองได้เจอกันและทราบว่าเป็นพี่น้องกัน เพชรนันทะที่เดินทางตามหานางปทุมมาโกสรอยู่ได้พบโอรส จากนั้นก็ได้พบกับภรรยาทั้งสอง ทั้งหมดเดินทางกลับเมือง จากนั้นพี่น้องทั้งสี่พร้อมมเหสีและโอรสก็มาเจอกันที่เมืองของบิดาและมารดา</p> <p>-เพชรนันทะปกครองเมืองจักขินนครด้วยทศพิธราชธรรม และมอบหมายให้โอรสทั้งสองไปปกครองเมืองอื่นต่อไป</p>	<p>X_7=การมีเวทย์มนต์คาถา</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>K_1=การพบกับบิดา/มารดาที่พลัดพราก</p> <p>W_2=การได้ครองเมือง</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>a_2=การพลัดพรากจากคนที่รัก</p> <p>$W_{2,3}$=การได้ครองเมืองเป็นรางวัล</p> <p>$W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p> <p>$W_{2,3}$=การได้ครองเมืองเป็นรางวัล</p> <p>Z=การมีทายาท</p> <p>K=การประสบปัญหาและความโชคร้ายหมดไป</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิธราชธรรม</p>

16. ชมพู่ราชแดงเขียว

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิ์สัตว์กำพำบิดาอาศัยอยู่กับมารดาที่ยากจน จึงอธิษฐานขอให้กำเนิดออกมาเป็นลูกแดงโม เพื่อไม่ให้มารดาต้องลำบากในการเลี้ยงดู ได้ชื่อว่าอ้อมล้อมแดงเขียว</p> <p>-กำพำโตขึ้น ได้ออกเดินทางไปค้าขายกับพ่อค้าสำเภา 500 คน</p> <p>-อ้อมล้อมแดงเขียวขอแหวะที่เกาะร้างแห่งหนึ่ง จากนั้นจึงออกจากลูกแดงมาถางป่าทำไร่ไถนา จนเกิดผลผลิตออกมามากมาย</p> <p>-นางกนิริธิดาของพญากินนรทั้งเจ็ดคนมาเล่นน้ำที่เกาะต่างพากันถอนพืชพันธุ์ของอ้อมล้อมแดงเขียวที่ปลูกไว้ เจ้าอ้อมล้อมจึงเก็บชุดกนิริไปซ่อนไว้ แลกกับนางกนิริคนสุดท้ายซึ่งเป็นตัวประกัน พญากินนรจึงนำทรัพย์สินและเรือสมบัติเจ็ดลำมาไถ่ตัวริธาไว้ กำพำร่ำรวยจากทรัพย์สินและเรือสมบัติ</p> <p>-พ่อค้าสำเภาจะมาแหวะรับกำพำกลับบ้านเมือง</p> <p>-กำพำไปสวามิภักดิ์ขอพระธิดาของเจ้าเมืองมาเป็นภรรยา เจ้าเมืองตั้งเงื่อนไขให้สร้างสะพานทองคำจากท่าสำเภามาถึงปราสาทภายในเจ็ดวัน พ่อค้าทั้ง 500 คนและอำมาตย์ช่วยขนเอาทองคำจากเรือสำเภาของอ้อมล้อมแดงเขียวมาสร้างสะพานจนสำเร็จ</p> <p>-อ้อมล้อมแดงเขียวได้อภิเษกกับพระธิดา จากนั้นจึงออกจากลูกแดงโมกลายเป็นชายหนุ่มรูปงาม</p> <p>-กำพำได้รับแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์คนใหม่ มอบตำแหน่งงานแก่ทุกคนที่เคยให้ความช่วยเหลือ โปรดให้สร้างโรงงานและรับมารดามาอยู่ในวังด้วย</p> <p>-พระธิดาให้กำเนิดพระโอรส 1 องค์</p>	<p>$\uparrow_3$ = การค้าขายกับเรือสำเภา</p> <p>X_1 = ความสามารถในการทำเกษตรกรรม X_8 = การออกจากร่างพืชมาทำงาน</p> <p>F_2 = การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>$\downarrow$ = การเดินทางกลับเมือง</p> <p>M = การถูกทดสอบให้ทำงานยาก $D_{2,7}$ = ความช่วยเหลือให้ทำงานยากสำเร็จ N = การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>W_1 = การได้คู่ครองและแต่งงาน T_2 = การกลายเป็นร่างจากพืชเป็นมนุษย์ $W_{2,1}$ = การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่ c_1 = การทำบุญและบริจาคทาน c_2 = ความกตัญญูตเวทิตา Z = การมีทายาท</p>

17. ช้างงาเดียว

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>- โปธิสัตว์กำพำร้ำชื่อสุทันตวรกุมาร ถูกเกณฑ์ให้ไปล้อมรั้วนาหลวง ช้างงาเดียวกับบริวารมาเหยียบย่ำผืนนาในบริเวณที่กำพำร้ำรับผิดชอบอยู่ จึงได้รับโทษให้จองจำไว้ยังทางที่ช้างผ่านมา</p> <p>- รุกขเทวดาซึ่งชาติก่อนเคยเป็นมารดา มา ช่วยปล่อยตัวและกำชับให้อ่อนนวลของาจากพญาช้างเผือก พญาช้างเห็นว่าสุทันตวรกุมารเป็นพระโผธิสัตว์ จึงมอบงาให้</p> <p>- งาช้างเกิดเป็นเมืองนฤมิตอยู่ข้างในและมีนางพญาครองเมืองอยู่ กำพำร้ำเข้าไปอยู่ในงาช้างและได้นางเป็นภรรยา</p> <p>- กษัตริย์อยากได้ภรรยาของกำพำร้ำ จึงทำพนันชนไก่ ชนโค ชนช้างและมวยปล้ำ แต่ด้วยบุญบารมีของกำพำร้ำ โผธิสัตว์และความช่วยเหลือของภรรยา จึงสามารถเอาชนะมาได้ทุกครั้ง</p> <p>- กษัตริย์ยังไม่ยอมเลิกกา จับกำพำร้ำไปถ่วงน้ำและพยายามฆ่าด้วยอาวุธอีกสองครั้งก็ไม่สำเร็จ ต่อมากทัพมารบแต่ก็พ่ายแพ้ จนต้องตายในการรบ</p> <p>- สุทันตวรกุมารได้เป็นกษัตริย์</p>	<p>a_3=การประสบปัญหาจากความบังเอิญ</p> <p>$D_{2,2}$=ความช่วยเหลือที่ได้รับอิสรภาพ</p> <p>$D_{2,9}$=ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>A_1=การที่ตัวโง่งอยากได้ภรรยาของกำพำร้ำ</p> <p>H=การแข่งขันระหว่างตัวโง่งกับกำพำร้ำ</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการแข่งขัน</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>A_5=ตัวโง่งพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>U_1=การตายของตัวโง่ง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p>

18. ช้างเจ็ดหัวเจ็ดหาง

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>- โผธิสัตว์กำพำร้ำชื่อวารกุมาร มีน้องชายชื่ออิทธนกุมาร เมื่อมารดาเสียชีวิตได้ปลอบน้องชายที่ร้องไห้เสียใจไม่ยอมหยุดว่าจะหาช้างเจ็ดหัวเจ็ดหางมาให้</p> <p>- ชาวบ้านได้ยืมนำไปแล้วให้พระยาพรหมทัตเจ้าเมืองพาราณสีฟัง พระยาจึงสั่งให้วารกุมารไปหาช้างมาให้ได้ภายใน 7 วัน</p>	<p>a_3=การประสบปัญหาจากความบังเอิญ</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-วารกุมารออกเดินทาง พระอินทร์ช่วยย่นระยะทางให้ จากนั้นมีนายพรานแนะนำให้ไปหาฤาษีเพื่อขอความช่วยเหลือ ระหว่างเดินทางไปหาฤาษีมีช้าง 2 ตัวนางเปลือย 32 คน และเปรตเฒ่าเฝ้าจอมปลวก ฝากถามปัญหากับฤาษีว่า เหตุใดจึงได้รับความทุกข์เวทนาอย่างที่เป็นอยู่</p> <p>-วารกุมารพบฤาษี ฤาษีมอบหมากภาวนาให้และบอกให้ไปเอาช้างเจ็ดหัวเจ็ดหางกับบัวพันชั้นที่เมืองยักษะ พร้อมทั้งอธิบายวิบากกรรมซึ่งแต่ละคนฝากถามมา วารกุมารเดินทางไปเมืองยักษะได้รับของขวัญทั้งสองอย่าง พร้อมทั้งทรัพย์สินและบริวาร</p> <p>-วารกุมารเดินทางกลับเมือง แวะอธิบายวิบากกรรมของแต่ละคนที่ฝากถามฤาษี จึงได้รับทรัพย์สินเงินทองพร้อมบริวารเป็นรางวัลตอบแทนมากมาย</p> <p>-พระยาพรหมทัตเห็นวารกุมารกลับเมืองพร้อมของขวัญและบริวารมากมายคิดว่าจะยกทัพมารบ เกิดอาการตกใจจนตาย วารกุมารจึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์ ปกครองเมืองเมืองด้วยศัพทพิราชาธรรม โปรดให้สร้างโรตารวมทั้งสั่งสอนประชาชนให้รักษาศีลอยู่เสมอ</p> <p>-วารกุมารได้นางแก้ววุดรโขเป็นราชเทวี แต่งตั้งให้อิถนกุมารเป็นอุปราช เมืองในสี่ทวีปต่างก็ชื่นชมบารมี พากันยกพระธิดาและของขวัญมากมายให้เป็นของคู่บารมี</p>	<p>↑₆=การตามหาสิ่งของหายาก D_{2,4}=ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทาง D_{2,9}=ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ F₁=การได้ของขวัญ D_{2,9}=ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ F₂=การได้ทรัพย์สินเงินทอง N=การทำงานยากสำเร็จ ↓=การเดินทางกลับเมือง ค₃=การช่วยเหลือผู้อื่น F₂=การได้ทรัพย์สินเงินทอง W_{2,1}=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่ ค₄=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในศัพทพิราชาธรรม ค₁=การทำบุญและบริจาคทาน ค₈=การสั่งสอนศีลธรรม W₁=การได้คู่ครองและแต่งงาน F₁=การได้ของขวัญ</p>

19. ช้างสามงาปลาสามเงี่ยง

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพว้าชื่อโสณันทะอาศัยอยู่กับย่า เมื่อโตขึ้นเจ้าเมืองจัมปาโปรดให้นำตัวมาเป็นข้ารับใช้ในวัง</p> <p>-วันหนึ่งโสณันทะฝันประหลาด ปุโรหิตทำนายฝันว่าในภายภาคหน้าจะได้เป็นเจ้าเมืองคนใหม่ ส่วนเจ้าเมืองคนเก่าจะตายภายใน 7 วัน</p>	<p>D_{1,1}=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์ a₅=การประสบปัญหาจากความมีบุญญาธิการ</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-เจ้าเมืองจัมปาทราบข่าวก็หัววันวิตก จึงออกอุบายกับปุโรหิตให้ไสนันทะออกไปหาช่างสามงาปลาสามเงี่ยงมาถวาย มิเช่นนั้นจะถูกประหารชีวิต</p> <p>-ไสนันทะออกเดินทางไปยังป่าหิมพานต์ เมื่อไปถึงได้เจอธิดาสามนางของพระอินทร์ ซึ่งเกิดในดอกบัวและอาศัยอยู่ในเสาดินเดี่ยวของปราสาทเจ็ดชั้น แต่ละนางอยู่ห่างกันพันวา ไสนันทะอธิษฐานขอให้ปราสาทโน้มลงมาจับ ด้วยบุญญาบารมีจึงได้อยู่ร่วมกับนางทั้งสามคนละหนึ่งคืน</p> <p>-พระอินทร์ลงมาเฉลยว่าช่างสามงาคือพระธิดาทั้งสามส่วนปลาสามเงี่ยงคือลูกธนูทิพย์ ซึ่งพระอินทร์ได้มอบให้ไสนันทะพร้อมของวิเศษอื่นๆ</p> <p>-ไสนันทะพาพระธิดาสามนางเดินทางกลับเมือง</p> <p>-เจ้าเมืองจัมปาเห็น เกิดความละอายใจจนอกแตกตาย ส่วนปุโรหิตถูกเทวดาบันดาลให้เป็นโรคตายตามไป</p> <p>-ไสนันทะได้เป็นกษัตริย์องค์ใหม่ ต่อมามเหสีทั้งสามให้กำเนิดพระโอรสและพระธิดาสามพระองค์</p>	<p>A_3=การที่ตัวโงกกลับแกลังให้ทำงานยาก</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>$\uparrow_6$=การเดินทางตามหาสิ่งของหายาก</p> <p>$W_{1,1}$=การได้คู่ครองเพราะความมีบุญญาธิการ</p> <p>$D_{2,9}$=ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>U_1=การตายของตัวโงก</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>Z=การมีทายาท</p>

20. เต้าน้อยของคำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-หญิงกำพร้าอาศัยอยู่กับมารดา วันหนึ่งถูกเต่าเทวบุตรชวนท่องและเกิดตั้งครรภ์โดยไม่มีสามี ต่อมาได้ให้กำเนิดบุตรเป็นเต่า เต่าทองโพธิสัตว์สามารถพูดภาษาคนได้และคอยช่วยแม่ทำงานบ้านเสมอ</p> <p>-เต่าทองไปทำไร่ในป่า ใช้คาถาเรียกมดปลวกมาช่วยทำไร่ ได้ผลิตผลมากมาย ทำให้มีฐานะดีขึ้น</p> <p>-เต่าทองอยากได้พระธิดาของเจ้าเมืองมาเป็นภรรยา จึงรบเร้าให้แม่และยายนำแตงโมไปสุขอ บังเอิญลูกแตงที่นำไปสุขอพระธิดากลายเป็นทองคำ เต่าทองจึงได้อภิเษกกับพระธิดา</p>	<p>X_9=การกำเนิดเป็นสัตว์แต่กระทำการต่างๆ ได้เหมือนมนุษย์</p> <p>X_7=การมีเวทย์มนต์คาถา</p> <p>D_3=ความโชคดี</p> <p>$W_{1,1}$=การได้คู่ครองเพราะความมีบุญญาธิการ</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-เต่าทองพาพระธิดาเดินทางไปทำไร่ในป่า ได้ผลผลิตมากมาย</p> <p>-เต่าทองถอดร่างเป็นหนุ่มรูปงามมาลองใจภรรยา 2 ครั้ง ภายหลังนางทราบความจริงจึงนำกระดองเต่าไปเผา ทำให้เต่าทองกลายเป็นมนุษย์สมบูรณ์</p> <p>-พระอินทร์เนรมิตเมืองใหม่ พร้อมทรัพย์สินและบริวารให้เต่าทองปกครอง</p> <p>-เจ้าเมืองยกเมืองให้ปกครองอีกเมืองหนึ่ง สู้วันละเต่าน้อยของคำปกครองเมืองด้วยทศพิชราชธรรม พร้อมทั้งสั่งสอนประชาชนให้ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม จากนั้นรับมารดาและย่ามาอยู่ในวังด้วย</p>	<p>X_1=ความสามารถในการทำเกษตรกรรม</p> <p>T_2=การกลายร่างจากสัตว์เป็นมนุษย์</p> <p>W_{22}=การได้ครองเมืองที่เนรมิตขึ้นใหม่</p> <p>W_{21}=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิชราชธรรม</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>c_2=ความกตัญญูตเวทิตา</p>

21. ทูคตะกุมารสามโป่งสามกิว

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์เกิดเป็นเด็กกำพร้า อาศัยอยู่ในเมืองพาราณสี มีแม่มายขอทานรับไปเลี้ยงเป็นลูกบุญธรรม กำพร้าก้มกราบหุ่นไล่กาทุกวันเพราะนึกสังเวชที่หุ่นไล่กายังมีเสื้อผ้าดีๆใส่ ในขณะที่ตนเองเป็นคนมีชีวิตจิตใจกลับไม่มีเสื้อผ้าจะสวมใส่</p> <p>-พระเจ้าพรหมทัตผ่านมาเห็นเกิดความสงสาร จึงรับเข้าไปอยู่ในวังพร้อมทั้งให้อภิเษกกับพระธิดา เศรษฐีมาทวงสัญญาที่เจ้าเมืองจะยกพระธิดาให้แต่งงานกับลูกชายของตน บุโรหิตจึงออกอุบายให้กำพร้าเดินทางไปทำนาทำสวนอยู่ในป่าใหญ่นอกเมือง</p> <p>-กำพร้าจึงออกเดินทางด้วยความจำใจ ส่วนพระธิดาก็ไปแต่งงานกับลูกชายเศรษฐี</p> <p>-ธิดานาคสองคนแอบมากินข้าวที่กำพร้าปลูกไว้และยังเก็บติดมือไปยังเมืองนาค จึงถูกพญานาคลงโทษด้วยการให้ไปเป็นทาสรับใช้เจ้าของข้าวเป็นเวลา 3 ปี</p>	<p>D_{11}=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>D_3=ความซื่อคดี</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>A_5=ตัวโกงพยายามกำจัดให้พ้นทาง</p> <p>$\uparrow$=การเดินทางออกจากเมือง</p> <p>a_1=การสูญเสียคนที่รัก</p> <p>D_3=ความซื่อคดี</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-ธิดานาคเนรมิตเรือสำเภาพร้อมทรัพย์สินให้กำพร้านำไปค้าขาย พร้อมทั้งเป็นค่าไถ่ตัวจากการเป็นทาส</p> <p>-กำพร้าเดินทางไปค้าขายยังเมืองพาโลหาระ แต่ถูกเจ้าเมืองใช้กลอุบายยึดเรือและทรัพย์สินทั้งหมดไป กำพร้ากลายเป็นขอทานอยู่ในเมือง</p> <p>-ธิดานาคตามไปช่วยเหลือ ทำให้ได้ทรัพย์สมบัติกลับคืนมา พร้อมทั้งได้เมืองครึ่งหนึ่งมาปกครอง สองนางมอบทรัพย์สินทั้งหมดให้กำพร้า ส่วนตนเองครบกำหนดเวลาปรนนิบัติกำพร้าจึงเดินทางกลับเมืองนาค</p> <p>-เจ้าเมืองพาโลหาระตาย กำพร้าปกครองเมืองทั้งหมดด้วยทศพิธราชธรรมและบริจาคตานทุกวันมิได้ขาด</p>	<p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>A_2=การที่ตัวโกงอยากได้ทรัพย์สินของกำพร้า</p> <p>a=การประสบปัญหาและความโชคร้าย</p> <p>D_{28}=ความช่วยเหลือให้ได้ทรัพย์สมบัติ</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>W_{25}=การได้ครองเมืองครึ่งหนึ่ง</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>W_2=การได้ครองเมือง</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคตาน</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม</p>

22. ทศกัณฐ์กุมารอ่อนน้อย

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพร้ามีอาชีพขอทานอยู่ในเมืองพาราณสี พรหมณ์สองผิวเมียรับเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม</p> <p>-กำพร้าโตขึ้นได้ออกเดินทางไปเรียนวิชา แต่ระหว่างเดินทางถูกเข้าใจผิดว่าเป็นผู้ร้ายลักทรัพย์ในวัง จึงถูกจับขังไว้ในคุก</p> <p>-เจ้าเมืองเมืองจัมปาทำพินันเมืองกับเจ้าเมืองพาราณสี โดยการถกปัญหาธรรม ทูตที่นำปริศนาจากจัมปานครไปพักอยู่ใกล้คุกที่กำพร้าถูกขังอยู่ กำพร้าได้แอบฟังถ้อยคำที่ทูตเหล่านั้นพูดคุยกันทำให้สามารถตอบปัญหาได้ถูกต้อง</p> <p>-เจ้าเมืองยกพระธิดาให้และแต่งตั้งให้เป็นอุปราชครองเมืองครึ่งหนึ่ง</p>	<p>D_{11}=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>a_3=การประสบปัญหาจากการเข้าใจผิด</p> <p>D_3=ความโชคดี</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>W_{25}=การได้ครองเมืองครึ่งหนึ่ง</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-เจ้าเมืองจัมปามาทำพนันเป็นครั้งที่สอง กำพรัากลัวตอบไม่ได้เพราะครั้งแรกตอบได้ด้วยควมบังเอิญ จึงหนีเข้าป่า</p> <p>-กำพรั่าใช้อุบายแย่งชิงของวิเศษสามอย่างมาจากยักษ์สองพี่น้อง</p> <p>-กำพรั่าออกเดินทางไปแก้ปัญหารวมที่เมืองจัมปา โดยใช้อำนาจของสิ่งวิเศษที่ได้มาจากยักษ์ ช่วยทำให้ตอบปัญหาได้สำเร็จ</p> <p>-กำพรั่าได้อภิเษกกับพระธิดาเมืองจัมปาและได้ครองเมือง เมื่อได้เป็นกษัตริย์ก็ปกครองชาวเมืองด้วยทศพิธราชธรรม สั่งสอนศีลธรรมแก่ชาวเมืองเสมอ ต่อมาเจ้าเมืองพาราณสีไปเชิญกำพรั่าเดินทางกลับเมืองพาราณสีพร้อมแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์คนใหม่ครองเมืองต่อไป</p>	<p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>$\uparrow_4$=การทำงานบางอย่างที่อาสาไปทำ</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ทำงานยากสำเร็จ</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>$W_{2,3}$=การได้ครองเมืองเป็นรางวัล</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p>

23. นันทกุมาร

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์เกิดเป็นทศกัณฐะกำพรั่าบิดาชื่อว่านันทกุมาร ต้องเลี้ยงดูมารดาตั้งแต่อายุน้อย วันหนึ่งกำพรั่าฝันประหลาด พราหมณ์ปุโรหิตทำนายฝันว่าจะได้เป็นกษัตริย์ปกครองเมืองคนใหม่ จากนั้นพราหมณ์ก็รับนันทกุมารเป็นบุตรบุญธรรม</p> <p>-พระราชอาพรหมทัตทราบข่าว กลัวนันทกุมารจะล้มราชบัลลังค์ จึงร่วมกับเสนาบดีออกอุบายให้กำพรั่าไปนำหญิงงามสามคนในปราสาททิพย์ที่สระในป่าหิมพานต์มาถวายภายในเจ็ดวัน</p> <p>-ปุโรหิตสนับสนุนให้เดินทาง พร้อมทั้งแนะนำวิธีการและบอกทางให้</p>	<p>a_5=การประสบปัญหาจากควมมีบุญญาธิการ</p> <p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>A_3=การที่ตัวโกงกลั่นแกล้งให้ทำงานยาก</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>$D_{2,9}$=ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-นันทกุมารออกเดินทาง โดยมีเทวดาช่วยย่นระยะทางให้ได้พบกับนางคนแรกเป็นลูกสาวพระอินทร์เกิดในดอกบัว ส่วนคนที่สองเป็นลูกสาวราชสีห์และคนสุดท้ายเป็นลูกสาวพญาวัว กำพร้าได้นางทั้งสามเป็นภรรยาเพราะพ่อตาเห็นว่าเป็นคนมีบุญบารมี จึงยกลูกสาวให้</p> <p>-นันทกุมารพาสามนางกลับเมือง พระราชาพหุหมทัตโกรธแค้นที่ไม่ได้ครอบครองนางทั้งสาม สุดท้ายพระราชาถูกแผ่นดินสูบตาย</p> <p>-นันทกุมารได้เป็นกษัตริย์องค์ใหม่ ปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรม พร้อมทั้งสั่งสอนประชาชนให้รักษาศีล แต่งตั้งให้พราหมณ์บุโรหิตเป็นอุปราชราชครูและรับมารดามาอยู่ด้วย จากนั้นก็ได้สร้างโรงงานและบริจาคตานสม้าเสมอทุกวัน</p>	<p>$\uparrow_6$=การตามหาสิ่งของหายาก</p> <p>$D_{2,4}$=ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทาง</p> <p>$W_{1,1}$=การได้คู่ครองเพราะความมีบุญบารมี</p> <p>ธิดา</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>c_2=ความกตัญญูตเวทิตา</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคตาน</p>

24. นาคเขาคำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์เป็นโอรสกษัตริย์เมืองพาราณสีชื่อเหมกุมาร ลุงได้ก่อการกบฏตั้งตนเป็นกษัตริย์แทนบิดาและจับสามพ่อแม่ลูกลอยแพคนละหลัง</p> <p>-พระอินทร์ดลบันดาลให้ทั้งสามคนพลัดพรากจากกันเพื่อชดใช้กรรม จากนั้นนำน้ำอมฤตมารดให้ทั้งสามแข็งแรงขึ้น</p> <p>-เหมกุมารถูกพรวนป่าจับเข้าไปในวัง แต่ก็ถูกลุงนำไปปล่อยไว้ในป่าอีก เทวดาจึงนำทางให้ไปสู่อาศรมของฤาษี และได้เรียนวิชากับฤาษี</p> <p>-เหมกุมารออกเดินทางไปที่เยว หลงไปในเมืองนาค พญานาคมอบเขาคำวิเศษให้ จากนั้นกำพร้าจึงออกเดินทางจากเมืองนาคเพื่อตามหาบิดา-มารดา</p>	<p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>$\uparrow_9$=การถูกจับลอยแพ</p> <p>a_2=การพลัดพรากจากคนที่รัก</p> <p>$D_{2,2}$=ความช่วยเหลือให้รอดชีวิต</p> <p>$D_{2,4}$=ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทาง</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-พระอินทร์แปลงเป็นพรานป่ามานำทางให้พบกับบิดา ต่อมาเหมกุมารได้ช่วยมารดาที่ถูกเจ้าเมืองจัมปาจับตัวไว้ โดยได้นำมาช่วยรบจนชนะ พ่อแม่ลูกกลับมาเจอกันอีกครั้ง</p> <p>-ทั้งสามคนเดินทางกลับเมือง</p> <p>-เหมกุมารได้สู้รบกับกองทัพของลุง ด้วยอำนาจของนาคเขาคำทำให้เกิดมีฝูงนาคมาช่วยเหมกุมารรบจนชนะ ลุงและครอบครัว พร้อมทั้งเหล่าเสนาที่ได้ก่อการกบฏถูกลงโทษโดยการจับลอยแพ</p> <p>-เหมกุมารได้เป็นกษัตริย์ปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรม ต่อมาพญานาคนำพระธิดามามอบให้เป็นมเหสี</p>	<p>$D_{2,5}$=ความช่วยเหลือให้พบกับบิดา/มารดาที่พลัดพราก</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการรบ</p> <p>K_1=การพบกับบิดา/มารดาที่พลัดพราก</p> <p>↓=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับกำพริ้ว</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการรบ</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_2=ตัวโกงถูกเนรเทศ</p> <p>W_2=การได้ครองเมือง</p> <p>C_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p>

25. นางไข่แก้ว

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์ชื่อว่าปทุมมมุขกุมาร เมื่ออายุได้สองขวบสามารถเทศนาธรรมและสั่งสอนบิดามารดาให้ทำกุศลธรรม ต่อมาบิดามารดาสิ้นชีวิต พระอินทร์จึงบันดาลให้นายพรานสองคนคุยกันให้กำพริ้วได้ยินว่าจะไปเอาไม้มาสานไซ กำพริ้วจึงได้สานไซตามนายพราน</p> <p>-พระอินทร์ส่งเทวธิดาแปลงเป็นนางไนไข่มาคิดอยู่ในไซหาปลาของปทุมมมุขกุมาร นางไนไข่ออกมาช่วยทำงานบ้าน กำพริ้วจึงได้นางเป็นภรรยา</p> <p>-นายบ้านไปบอกเจ้าเมืองพาราณสี เจ้าเมืองอยากได้ภรรยาของปทุมมมุขกุมาร จึงออกอุบายให้กำพริ้วไปเอาดอกบัวทองในเมืองนาคมาถวายภายใน 7 วัน</p> <p>-นางไข่แก้วช่วยบอกทางและมอบดาบพิชัยให้กำพริ้วออกเดินทาง</p>	<p>C_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>$D_{2,1}$=ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ</p> <p>$D_{2,6}$=ความช่วยเหลือให้ได้คู่ครอง</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>A_1=การที่ตัวโกงอยากได้ภรรยาของกำพริ้ว</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>$D_{2,4}$=ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทาง</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-กำพว้าเดินทางมาถึงเมืองนาค ได้ดอกบัวทองและธิดาพญานาคเป็นภรรยา จากนั้นเดินทางต่อไปถึงเมืองยักษ์และเมืองมดง่าม ก็ได้ธิดาพญายักษ์กับพญามดง่ามเป็นภรรยาอีก</p> <p>-ปทุมม मुखุมารพาภรรยาเดินทางกลับเมือง</p> <p>-เจ้าเมืองออกอุบายให้กำพว้าเก็บงา กินเนื้อควายและกวนน้ำด้วยเท้าในหนองน้ำซึ่งมีจระเข้ดุร้ายอาศัยอยู่ ภรรยาทั้งสองคนช่วยเหลือจนทำงานได้สำเร็จ เจ้าเมืองและนายบ้านถูกนางไขแก้วและธิดานาคสาปให้เกิดความพินาศ สุดท้ายจึงถูกแผ่นดินสูบตาย</p> <p>-ปทุมม मुखุมารได้เป็นกษัตริย์ ปกครองเมืองด้วยทศพิทธาธรรมและบำเพ็ญกุศลกรรมต่างๆมิได้ขาด</p>	<p>$\uparrow_6$=การตามหาสิ่งของหายาก</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>$W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>A_3=การที่ตัวโงกกลั่นแกล้งให้ทำงานยาก</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ทำงานยากสำเร็จ</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>U_1=การตายของตัวโงก</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>C_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิทธาธรรม</p> <p>C_7=การดำรงตนอยู่ในศีลธรรม</p>

26. นางไขพราง

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-เศรษฐีสังเสียบุตรชายซึ่งเป็นโพธิสัตว์ชื่อพุกุลกุมารไว้ก่อนตาย ว่าให้เก็บกะโหลกของตนผูกเอาไว้แล้วลากไปหาที่ทำไร่กำพว้าปฏิบัติตามคำสั่งเสียของบิดา พระอินทร์จึงให้เทวบุตรลงมาช่วยถางป่าและปลูกพืชให้</p> <p>-พระอินทร์ขอพระธิดาของท้าวสตกภูแห่งเมืองลังกาในสิ่งหลทวิปี พร้อมทรัพย์เงินทองและของวิเศษต่างๆไปใส่ไว้ในไหหนึ่งแล้วนำไหไปซ่อนไว้ในอุโมงค์ สุนัขเผือกซึ่งเป็นเพื่อนติดตามของกำพว้า นำทางให้พบไข นางไขออกมากำพว้าจึงได้นางเป็นภรรยา</p> <p>-นายบ้านเห็นความงามของภรรยากำพว้าจึงไปบอกเจ้าเมือง เจ้าเมืองอยากได้ภรรยาของพุกุลกุมาร จึงออกอุบายให้แข่งพนันสะกา ชนะ ไก่ ชนะวัว ชนะช้าง</p>	<p>C_6=การเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา</p> <p>$D_{2,1}$=ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ</p> <p>$D_{2,6}$=ความช่วยเหลือให้ได้คู่ครอง</p> <p>$D_{2,8}$=ความช่วยเหลือให้ได้สิ่งวิเศษ/ทรัพย์สมบัติ</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>A_1=การที่ตัวโงกอยากได้ภรรยาของกำพว้า</p> <p>H=การแข่งขันระหว่างตัวโงกกับกำพว้า</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-นางไข่มุกช่วยเหลือให้กำพร้าเอาชนะเจ้าเมืองมาได้ทุกครั้ง</p> <p>-พุกกุमारฝ่าฝืนไปกินไขโดยไม่ตั้งใจ ทำให้ภรรยาเกิดร้อนรุ่มจนต้องเดินทางกลับเมือง สุนัขเหือกเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฟัง พุกกุमारกับสุนัขจึงออกเดินทางตามหาภรรยา</p> <p>-ระหว่างเดินทางสุนัขเหือกตาย พระอินทร์และเทวดาจึงช่วยเหลือด้วยการนำทางและย่นระยะทางให้ กำพร้าเจอเมืองของภรรยา</p> <p>-ท้าวสตกฐาททดสอบบุญญาธิการกำพร้า ด้วยการให้ยิงธนูและเลือกนิ้วของภรรยาให้ถูกต้อง พระอินทร์แปลงเป็นหิงห้อยมาช่วยเกาะนิ้วของพระธิดา ทำให้พุกกุमारสามารถทายได้ถูกต้อง</p> <p>-พุกกุमारอภิเษกกับพระธิดาและได้เป็นกษัตริย์ครองเมืองลังกา ต่อมาทั้งสองพากันเดินทางกลับเมืองพาราณสี</p> <p>-เจ้าเมืองยกทัพมารบกับพุกกุमार ภรรยาช่วยรบจนชนะสุดท้ายนายบ้านและเจ้าเมืองถูกช้างทับตายในการรบ พุกกุमारได้เป็นเจ้าเมืองพาราณสีคนใหม่ปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรมและทำบุญทำทานรักษาศีลจนสิ้นอายุขัย</p>	<p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการแข่งขัน</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>a_4=การประสบปัญหาจากการฝ่าฝืนคำสั่ง</p> <p>a_2=การพลัดพรากจากคนที่รัก</p> <p>$\uparrow_8$=การตามหาคู่ครองที่พลัดพราก</p> <p>a_1=การสูญเสียสัตว์ที่รัก</p> <p>$D_{2,4}$=ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเดินทาง</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ทำงานยากสำเร็จ</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>$W_{2,6}$=การได้ครองเมืองของภรรยา</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับกำพร้า</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการรบ</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม</p> <p>c_7=การดำรงตนอยู่ในศีลธรรม</p>

27. นิยายลายงู

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพร้าอาศัยอยู่กับพ่อแม่บุญธรรมที่ยากจน วันหนึ่งเผชิญเห็นงูยักษ์คาบพระธิดาของเมืองไปซ่อนไว้</p> <p>-เจ้าเมืองประกาศหาคนไปช่วยพระธิดา กำพร้ากับพ่อเลี้ยงอาสาออกติดตาม เจ้าเมืองจึงมอบของขวัญให้</p>	<p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>F_1=การได้ของขวัญ</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-กำพำร้ำและพ่อเลี้ยงออกเดินทาง</p> <p>-เมื่อเดินทางไปถึงเมืองล่ายงซึ่งชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนเพราะมีงูยักษ์มาจับชาวบ้านกิน กำพำร้ำจึงช่วยชาวเมืองไว้ด้วยการอาสาฆ่างู กำพำร้ำยังถูกตาข้างหนึ่งของงูเมืองได้รับบาดเจ็บจึงหนีไปอยู่ในถ้ำ</p> <p>-กำพำร้ำตามไปถึงถ้ำงูและได้พบกับภรรยาที่ถูกรังแกไว้แต่พ่อเลี้ยงอยากได้พระธิดาเป็นภรรยา จึงทิ้งกำพำร้ำไว้ในถ้ำแล้วพาพระธิดาเดินทางกลับเมือง</p> <p>-กำพำร้ำฆ่างูตาย ช่วยเหลือธิดานาคที่ถูกงูจับมาขังไว้ด้วย จากนั้นจึงไปส่งนางยังเมืองนาค พญานาคมอบเมืองให้ครองพร้อมมอบของวิเศษให้</p> <p>-กำพำร้ำเดินทางกลับเมืองพาราณสี</p> <p>-พ่อเลี้ยงลวงกำพำร้ำไปฆ่าเพราะกลัวความผิด แต่กำพำร้ำฟื้นชีวิตเพราะน้ำอมฤตในคนโททิพย์ที่ธิดาพญานาคได้เย็บติดบกดคอเสื้อไว้ให้</p> <p>-กำพำร้ำเดินทางเข้าวังได้อภิเษกกับพระธิดา ต่อมาได้เป็นกษัตริย์ครองเมือง สั่งสอนประชาชนให้สร้างกุศลกรรมและตั้งอยู่ในศีลธรรมจนสิ้นอายุขัย</p>	<p>$\uparrow_4$=การทำงานบางอย่างที่อาสาไปทำ</p> <p>c_3=การช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>c_3=การช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>$W_{2,3}$=การได้ครองเมืองเป็นรางวัล</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>A_4=การที่ตัวโกงฆ่ากำพำร้ำ</p> <p>$D_{2,3}$=ความช่วยเหลือให้ฟื้นชีวิต</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_7=การดำรงตนอยู่ในศีลธรรม</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

28. บัวหอมพันกาบ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพำร้ำชื่อกิตติกุมาร อาศัยอยู่กับมารดา กำพำร้ำเกิดมาเป็นเด็กที่มีพลังกำลังมหาศาลและมีความสามารถในการเล่นสะกาทัน</p> <p>-วันหนึ่งกำพำร้ำบังเอิญไปทำขาข้างของเจ้าเมืองหักต้องโทษประหารชีวิต มารดาร้องขอชีวิตกำพำร้ำไว้ เจ้าเมืองจึงให้ไปตามหาดอกบัวหอมพันกาบ ซึ่งเจ้าเมืองได้ฝันว่ามีเทวดาเอามาให้แทน</p>	<p>X_4=ความสามารถในการเล่นสะกาทัน</p> <p>$X_{1,0}$=การมีพลังกำลังมหาศาลเหนือมนุษย์ทั่วไป</p> <p>a_3=การประสบบัญญาจากความบังเอิญ</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-กิตติกุมารออกเดินทาง พระอินทร์แปลงเป็นพราหมณ์มา มอบหอยสังข์ทิพย์ให้ กำพว้ากลายเป็นหนุ่มเพราะน้ำทิพย์ในหอย</p> <p>-กำพว้าเดินทางไปถึงเมืองยักษ์สองเมือง ได้ธิดาของเมืองยักษ์ทั้งสองเมืองเป็นภรรยา เดินทางมาถึงเมืองยักษ์เมืองที่สามแต่ถูกยักษ์จับไว้ ฤาษีมาช่วยพร้อมทั้งสอนมนต์วิเศษให้และแนะนำให้กำพว้าไปตามหาดอกบัวหอมที่ฤาษีอีกคนหนึ่ง</p> <p>-กิตติกุมารเดินทางมาอาศัยอยู่กับฤาษี ได้นางมโนราเป็นภรรยา ได้บัวหอมพันกานซึ่งเป็นดอกบัวที่ร่วงออกมาจากปากของนางมโนราเวลาพูด เป็นดอกบัวที่มีกลิ่นหอมและอยู่ทนได้ถึง 7 วัน</p> <p>-พญากินรีมาเนรมิตปราสาทให้ทั้งสองอยู่ร่วมกันในป่า</p> <p>-กำพว้าพานางมโนรากลับเมือง ระหว่างทางนางถูกวิทยาธรลักตัวไป แต่กำพว้าก็สามารถช่วยเหลือกลับมาได้และได้แวะรับภรรยายักษ์สองคนกลับเมืองด้วย</p> <p>-เจ้าเมืองเห็นความงามของนางทั้งสามคน เกิดเป็นลมหน้ามืดตายจนตกปราสาทตาย กำพว้าจึงได้รับเลือกให้เป็นกษัตริย์คนใหม่ ปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรมและประกอบกุศลกรรมอยู่สม่ำเสมอ</p>	<p>$\uparrow_6$=การตามหาสิ่งของหายาก</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>T_3=การเปลี่ยนวัยด้วยน้ำอมฤต</p> <p>$W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p> <p>$D_{2,2}$=ความช่วยเหลือให้ได้รับอิสรภาพ</p> <p>$D_{2,9}$=ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ</p> <p>F_3=การได้มนต์วิเศษ</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>$D_{2,8}$=ความช่วยเหลือให้ได้ทรัพย์สมบัติ</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

29. ปทุมกุมาร

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-กษัตริย์เมืองอนังคราฐมีมเหสีรูปงาม ทำให้มีกษัตริย์เมืองต่างๆยกทัพมาแย่งชิง จึงตัดสินใจพาครอบครัวเข้าป่าหิมพานต์ไปบวช ต่อมากษัตริย์ตาย ส่วนมเหสีให้กำเนิดโอรสโพธิสัตว์ชื่อปทุมกุมาร</p> <p>-วันหนึ่งมารดาของกำพว้าออกไปหาอาหารและโชคร้ายถูกงูพิษพันพิษใส่จนตาย</p>	<p>a_1=การสูญเสียคนที่รัก</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-พระอินทร์แปลงร่างเป็นพราหมณ์ลงมาช่วยชีวิต แต่ทั้งนี้กำพรวดต้องเสียสละหัวใจของตนเพื่อนำมาปรุงเป็นยา รักษาแม่ให้ฟื้น กำพรวดยอมสละชีวิตเพื่อมารดา พระอินทร์รักษาแม่กำพรวดให้ฟื้น เมื่อนางตื่นขึ้นมาเห็นศพลูกชายก็ร้องไห้คร่ำครวญด้วยความเสียใจ พระอินทร์จึงช่วยให้กำพรวดฟื้นชีวิตขึ้น</p> <p>-กำพรวดและแม่อยู่ในป่าร่วมกันอย่างมีความสุข</p>	<p>c_2=ความกตัญญูตเวทิตา</p> <p>$D_{2.5}$=ความช่วยเหลือให้พบกับมารดาที่พลัดพราก</p> <p>$D_{2.3}$=ความช่วยเหลือให้ฟื้นชีวิต</p> <p>K=การประสบปัญหาและความโชคร้ายหมดไป</p>

30. แปดแล้งออกยอด

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพรวดชื่อจันทกุมาร หญิงชราคนหนึ่งผ่านมาเห็นทารกน้อยกินนอนจากศพแม่ จึงนำไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม</p> <p>-แม่บุญธรรมตาย จันทกุมารจึงหาพี่เลี้ยงแล้วไปวันๆ</p> <p>-จันทกุมารได้ภรรยาเป็นขอทาน โดยแต่เดิมนางเคยเป็นภรรยาของเศรษฐีซึ่งทั้งสองกลายเป็นขอทานเพราะประพฤติดัวไม่ดี ต่อมาก็ร่ำรวยขึ้นอีกและเกิดมีกาแลแตก กิ่งสวยงามขึ้นในบ้าน แต่สามีเอาไปแลกกับทองคำนางจึงเลิกกับสามีกลายเป็นขอทาน กระทั่งได้มาเจอกับจันทกุมาร</p> <p>-จันทกุมารและภรรยาไปเจอทองคำไปป่า ทำให้มีฐานะร่ำรวยขึ้น</p> <p>-ภรรยาแนะนำให้จันทกุมารไปแข่งม้ากับเจ้าเมือง จนเจ้าเมืองโปรดปราน ต่อมาก็ได้ช่วยชีวิตเจ้าเมืองไว้อีก จึงได้ทรัพย์สินตอบแทนมากมาย</p> <p>-เจ้าเมืองตาย จันทกุมารได้เป็นเจ้าเมืองคนใหม่ โปรดให้สร้างโรงงานและมีอิทธิดา</p>	<p>$D_{1.1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>a_1=การสูญเสียคนที่รัก</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>$D_{2.9}$=ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ</p> <p>c_3=การช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>$W_{2.1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>Z=การมีทายาท</p>

31. ไปราบ่าวน้อย

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>- โพรธัสต์วีชื่อไปรามีน้องสาวชื่อจันทา ทั้งสองกำพร้ามารดาอาศัยอยู่กับบิดาเศรษฐีซึ่งมีภรรยาใหม่ แม่เลี้ยงใจร้ายยุให้เศรษฐีพาลูกไปปล่อยป่า ครั้งแรกสุนัขที่เป็นเพื่อนเล่นช่วยพากลับบ้าน ครั้งที่สองแม่เลี้ยงฆ่าสุนัขนำเนื้อมาเป็นอาหาร สองพี่น้องจึงถูกทิ้งไว้กลางป่า จันทาถูกเสือจับไปกิน พระอินทร์มาช่วยพาไปราออกจากป่า</p>	<p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง a_1=การสูญเสียคนและสัตว์ที่รัก D_{22}=ความช่วยเหลือให้รอดชีวิต</p>
<p>- เศรษฐีและภรรยาจับเลี้ยงไปราเป็นบุตรบุญธรรม - ไปราไปเล่นกับเด็กเลี้ยงควาย ซึ่งได้สร้างเมืองจำลองเป็นกระท่อมไว้อาศัยตอนไปเลี้ยงควาย ด้วยความที่เป็นเด็กฉลาดและเล่นหมากรุกหมากสะกาเก่ง จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระยาของเด็กเหล่านั้น มีเทวีชื่อจันทา ไปราเล่นสะกาพนันชนะพ่อค้าควายได้เดิมพันเป็นควาย 500 ตัวแต่ถูกพ่อค้าควายขับไล่ให้ไปอยู่ป่า</p>	<p>D_{11}=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์ X_4=ความสามารถในการเล่นสะกา</p>
<p>- พระอินทร์แปลงเป็นนายช่างมาสร้างเมืองใหม่ให้ - ไปราช่วยเจ้าเมืองพาราณสีตอบปัญหาธรรมของเมืองจัมปาได้ จึงได้รางวัลตอบแทนด้วยการเป็นกษัตริย์ครองเมืองพาราณสี พร้อมทั้งได้รับทรัพย์สมบัติอีกมากมายจากเมืองจัมปา</p>	<p>W_{22}=การได้ครองเมืองที่สร้างขึ้นใหม่ X_{12}=ความสามารถในการตอบปัญหาธรรม W_{21}=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่ F_2=การได้ทรัพย์เงินทอง</p>
<p>- ไปรายกได้พระนางอินท์ป็น ธิดาคคนที่ 7 ของเมืองสีพีมาเป็นมเหสี เสนาที่เก่งทางไสยศาสตร์อาสาสร้างหงส์ยนต์ไปลักพานางมาอภิเษกด้วย</p>	<p>D_{26}=ความช่วยเหลือให้ได้คู่ครอง</p>
<p>- พี่ชายของพระธิดาอินท์ป็นยกทัพมารบ แต่พ่ายแพ้และโดนฆ่าตาย</p>	<p>X_6=ความสามารถในการต่อสู้/การรบ</p>
<p>- ไปราจับพ่อแม่บุญธรรมมาอยู่ด้วย ส่วนพ่อเศรษฐีและแม่เลี้ยงของไปรากลายเป็นขอทาน เมื่อพบว่าลูกตนเองได้เป็นกษัตริย์ก็เกิดความละอายใจ จึงหนีออกจากเมืองไป</p>	<p>c_2=ความกตัญญูตเวทิตา U_4=ตัวโกงตกต่ำกลายเป็นขอทาน</p>
<p>- ไปราเดินทางไปเยี่ยมเจ้าเมืองสีพีกับพระธิดา เจ้าเมืองสีพียกเมืองให้ปกครอง ต่อมาพระธิดาอินท์ป็นกำเนิดโอรสและธิดา</p>	<p>W_{26}=การได้ครองเมืองของภรรยา Z=การมีทายาท</p>

32. พุทธเสนกะ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-หญิงพี่น้องสิบสองคนถูกพ่อนำไปทิ้งในป่า นางยักษ์เก็บไปเลี้ยง เมื่อพวกนางรู้ว่าแม่เป็นยักษ์ก็พากันหนีไป จนได้เป็นมเหสีของเจ้าเมือง นางยักษ์แปลงมาเป็นมเหสีเอกและควักนัยน์ตาทั้งสองข้างของนาง 11 คน ส่วนนางคนที่ 12 เหลือไว้ข้างหนึ่ง แล้วจับพวกนางขังไว้ในถ้ำ พี่สาวทั้งสิบเอ็ดคนเมื่อคลอดลูกแล้วได้นำเนื้อทารกมาแบ่งกันกิน แต่นางสิบสองเก็บบุตรของตนไว้ ตั้งชื่อว่าพุทธเสนกะ</p> <p>-เมื่อโตขึ้นพุทธเสนกะออกจากถ้ำไปหาเสื้อผ้าและอาหารมาเลี้ยงดูแม่กับพี่สาวทั้งสิบเอ็ดคน</p> <p>-พุทธเสนกะออกเดินทางไปค้าขายมะม่วงกับลูกสาวเศรษฐีสิบสองคน ได้เรือทรัพย์สินและบริวารจากการช่วยเหลือกษัตริย์เมืองสิทธีโสม เมื่อเดินทางกลับเกิดเรือล่ม ลูกไก่เถื่อนซึ่งเป็นเพื่อนเล่นมาช่วยไว้ ระหว่างทางอาสาเดินทางไปเอาช้างมาคืนเจ้าเมือง ได้รางวัลเป็นข้าวสารมากมาย และยังได้มเหสีสามคนของพญาตนหนึ่งที่หนีมาอยู่ในป่าเป็นขารับใช้ จากนั้นจึงเดินทางกลับเมือง</p> <p>-เมื่อพุทธเสนกะโตเป็นหนุ่มได้เล่นสะกากับท้าวปารุทธเสนะ จนทราบความจริงว่าเป็นพ่อลูกกัน พุทธเสนกะได้รับแต่งตั้งให้เป็นมหาอุปราช</p> <p>-พุทธเสนกะเดินทางไปเอนายน์ตาของแม่และป่าที่นางกัษารีลูกสาวยักษ์เก็บไว้ โดยนางยักษ์เขียนจดหมายให้ลูกสาวฆ่าพุทธเสนกะเสีย ระหว่างทางมีฤๅษีช่วยแปลงสารทำให้พุทธเสนกะได้นางกัษารีเป็นภรรยา</p> <p>-พุทธเสนกะแอบหนีกลับเมืองพร้อมดวงตาและของวิเศษต่างๆ นางกัษารีเสียใจจนอกแตกตาย</p> <p>-แม่และป่ากลับมาเป็นมเหสีดั้งเดิม ส่วนนางยักษ์แปลงก็ตายในที่สุด</p> <p>-พุทธเสนกะกลับไปรับนางกัษารี เมื่อทราบว่านางตายไปแล้วก็เกิดความทุกข์โศกและสิ้นใจตามนางไป</p>	<p>c_2=ความกตัญญูตเวทิตา</p> <p>$\uparrow_3$=การค้าขายกับเรือสำเภา</p> <p>$D_{2,2}$=ความช่วยเหลือให้รอดชีวิต</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>X_4=ความสามารถในการเล่นสะก</p> <p>K_1=การพบกับบิดาที่พลัดพราก</p> <p>T_5=การได้รับแต่งตั้งให้มีตำแหน่งใหม่</p> <p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>$D_{2,6}$=ความช่วยเหลือให้ได้คู่ครอง</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>F_1=การได้สิ่งวิเศษ</p> <p>a_1=การสูญเสียคนที่รัก</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>a_6=การสิ้นชีวิต</p>

33. แมงสีหูห้าตา

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>- บิดาสั่งเสียโพธิสัตว์กำพร้าก่อนตายว่าให้ลากห้วกะโหลกไปหาที่ดักแร้ว กำพร้าทำตามที่บิดาสั่งทำให้จับสัตว์ประหลาดได้คือ แมงสีหูห้าตา สัตว์ที่กินถ่านไฟเป็นอาหารและถ่ายมูลมาเป็นทองคำ</p> <p>- เจ้าเมืองประกาศจะยกพระธิดาให้แก่คนที่สามารถสร้างรางลื่นทองคำจากที่อยู่มาจนถึงพระราชวังได้ กำพร้าหาช่างมานำทองคำที่มีอยู่สร้างรางลื่นทองคำสำเร็จ ทำให้ได้อภิเษกกับพระธิดา</p> <p>- กำพร้าเล่าเรื่องแมงสีหูห้าตาให้เจ้าเมืองฟัง เจ้าเมืองสั่งให้นำทองคำและแมงสีหูห้าตามาไว้ในวัง ต่อมาแมงหนีไปเพราะตกใจที่มีชาวบ้านมามุงดู เจ้าเมืองไปตามกลับมาแต่ไม่สำเร็จ</p> <p>- เจ้าเมืองยกเมืองให้กำพร้าปกครอง กำพร้าสร้างโรงงานทุกสี่มุมเมืองและเทศนาสั่งสอนมรรคแปดแก่ประชาชน</p>	<p>C_6=การซื้อฟังคำสั่งสอนของบิดา</p> <p>F_4=การได้สัตว์วิเศษ</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>W_1=การได้คุ้มครองและแต่งงาน</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>C_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>C_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

34. รัตนมณีกุมารมดส้ม

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>- โพธิสัตว์กำพร้าชื่อรัตนมณี มีอาชีพหาหญ้าหาฟืนขายเลี้ยงชีพ ต่อมาบิดายายใจบุญรับเลี้ยงเป็นลูกบุญธรรม</p> <p>- รัตนมณีนำวัว 10 ตัวออกเดินทางไปค้าขายกับพ่อค้าสำเภา 500 คน</p> <p>- รัตนมณีช่วยมดแดงทำรัง จึงได้มนตร์วิเศษจากพญามดเป็นการตอบแทน</p> <p>- กำพร้าเดินทางกลับเมือง ได้ใช้มนตร์วิเศษช่วยวัว ควาย ไก่ไม่ให้ถูกขายและถูกฆ่า สัตว์เหล่านั้นจึงได้บอกขุมทรัพย์แก่กำพร้าเป็นการตอบแทน</p>	<p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>$\uparrow_3$=การค้าขายกับเรือสำเภา</p> <p>C_3=การช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>F_3=การได้มนตร์วิเศษ</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-รัตนมณีเดินทางไปวชเป็นฤาษีอยู่ในป่า นางพิมพาพระธิดาคนที่เจ็ดของเจ้าเมืองพาราณสีซึ่งยังไม่มีคู่ครองเลือกกำพร้าดาบสเป็นสามี เจ้าเมืองขับไล่ไปอยู่ในป่า พระอินทร์จึงเนรมิตปราสาทพร้อมทรัพย์สินและนางสนมให้</p> <p>-รัตนมณีใช้เงินซื้อทรัพย์สินของเจ้าเมืองมัททราชที่นำมาขายเพื่อหาเงินเข้าพระคลัง แล้วมอบทรัพย์สินที่ซื้อมาให้เจ้าเมืองพาราณสี</p> <p>-เจ้าเมืองรับทั้งสองกลับมามีอยู่ในเมือง ต่อมารัตนมณีได้เป็นกษัตริย์ ปกครองเมืองพาราณสีด้วยศุภพิราชาธรรม</p>	<p>$W_{1,1}$=การได้คู่ครองเพราะความมีบุญญาธิการ</p> <p>$D_{2,8}$=ความช่วยเหลือให้ได้บวช/ทรัพย์สมบัติ</p> <p>C_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>C_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในศุภพิราชาธรรม</p>

35. รัตนรังสี

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพร้าชื่อรัตนรังสี อยู่กับมารดาที่มีอาชีพหาของป่า กำพร้าได้มอบวัวเผือกให้บุตรชายพญานาคซึ่งเป็นเพื่อนเล่น พญานาคจึงสั่งให้บุตรชายหาทางตอบแทน</p> <p>-นโรธานาคบุตรวางแผนช่วยเหลือ ด้วยการให้รัตนรังสีเดินทางไปยังเมืองนาค พญานาคจึงมอบเมืองนาคให้ครองและยกพระธิดาวิณดาราชให้เป็นชายา</p> <p>-นายบ้านใช้อุบายพากรรยาของกำพร้าไปมอบให้เจ้าเมือง แต่เจ้าเมืองก็ไม่สามารถเข้าใกล้นางได้ พญานาคมอบแก้ววิเศษให้กำพร้ากลับเมืองเพื่อช่วยเหลือพระธิดา</p> <p>-เจ้าเมืองยกทัพมารบกับรัตนรังสีแต่พ่ายแพ้และตาย รัตนรังสีได้เป็นเจ้าเมืองและปกครองเมืองด้วยศุภพิราชาธรรม</p> <p>ต่อมาโอรสของเจ้าเมืองคนเก่า 1,004 คนที่ไปครองเมืองต่างๆ โจรแค้นที่รัตนรังสีฆ่าพ่อตาย จึงยกทัพมารบแต่ก็พ่ายแพ้และยอมสวามิภักดิ์ รัตนรังสีจึงสั่งสอนศีลธรรมแก่ท้าวพญาเหล่านั้น</p> <p>-รัตนรังสีมีโอรส 1 องค์</p>	<p>C_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>D=การได้รับความช่วยเหลือ</p> <p>$\uparrow$=การเดินทางออกจากเมือง</p> <p>$W_{2,3}$=การได้ครองเมืองเป็นรางวัล</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>A_1=การที่ตัวโง่อยากได้ภรรยาของกำพร้า</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโง่กับกำพร้า</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_1=การตายของตัวโง่</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>C_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>Z=การมีทายาท</p>

36. รัตนแสงคำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-พระธิดาเมืองรัตนแสงคำอธิษฐานขอบุตรจากพระอินทร์ จึงตั้งครรภ์โดยไม่มีสามี บิดาโกรธจับพระธิดา มเหสีและนางสนมลอยแพ ระหว่างทางนางสนมถูกยักษ์จับกินจนหมด ส่วนมเหสีและพระธิดาไปอาศัยอยู่กับฤาษีในป่าหิมพานต์ ต่อมาพระธิดากำเนตกุมารโพธิสัตว์ ตั้งชื่อว่า สุริยษมาตก</p>	
<p>-ฤาษีมอบมะม่วงวิเศษให้ทั้งสามคนทาน มเหสีและพระธิดากลายเป็นสาวรุ่ม ส่วนกำพรวดมีร่างกายแข็งแรง ฤาษีได้สอนมนต์เสกภูมิดินให้มีชีวิตแก่กำพรวด</p>	<p>X_7=การมีเวทย์มนต์คาถา</p>
<p>-วิทยากรลักพาตัวมารดากำพรวดไป นางพลัดตกลงไปในป่าได้เดินทางไปกับกลุ่มพ่อค้าและกลับไปอยู่กับบิดาที่เมืองรัตนแสงคำ</p>	<p>a_2=การพลัดพรากจากคนที่รัก</p>
<p>-สุริยษมาตกออกเดินทางตามหามารดา ไปถึงเมืองนาคได้ธิดานาคเป็นภรรยาและได้ครองเมืองนาค ต่อมาจึงเดินทางกลับ พญานาคมอบแก้ววิเศษให้ ระหว่างทางได้ลูกชายวิทยากรและลูกเลี้ยงของฤาษีตนหนึ่งเป็นเพื่อน กำพรวดกลับมาอยู่กับยายและฤาษีในป่า</p>	<p>$\uparrow_7$=การตามหามารดาที่พลัดพราก W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน W_{26}=การได้ครองเมืองของภรรยา F_1=การได้ของวิเศษ $\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p>
<p>-มารดาและตากล้ามารับทั้งหมดกลับเมือง สุริยษมาตกได้ครองเมืองครึ่งหนึ่งและได้ช้างลัทธิพันต์เป็นช้างคู่บารมี</p>	<p>K_1=การพบกับมารดาที่พลัดพราก W_{25}=การได้ครองเมืองครึ่งหนึ่ง</p>
<p>-สุริยษมาตกได้พระธิดาของเมืองพาราณสีมาเป็นชายา ต่อมาเจ้าเมืองพาราณสียกเมืองให้แต่สุริยษมาตกไม่รับ</p>	<p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p>
<p>-สุริยษมาตกได้ครองเมืองรัตนแสงคำทั้งหมดและมีพระโอรส กำพรวดปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรม ลังสอนให้ชาวเมืองดำรงตนอยู่ในศีลและทานตราบจนสิ้นอายุขัย</p>	<p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่ Z=การมีทายาท c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม c_7=การดำรงตนอยู่ในศีลธรรม c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

37. วนาวนกุมาร

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
-มเหสีเอกเมืองโกฏินครถูกมเหสีรองใส่ร้ายว่าคลอดลูกเป็นทอนไม้ จึงถูกขับไล่ไปเป็นทาสในครัว ส่วนโอรสซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์ เทวดานำไปเลี้ยงไว้ที่ต้นไทรในป่าหิมพานต์ ได้ชื่อว่า วนาวนกุมาร	$D_{1,2}$ =การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นเทวดา $\uparrow$ =การเดินทางออกจากเมือง
-วนาวนกุมารเดินทางไปเรียนกับฤาษีในป่าจนสำเร็จวิชา ระหว่างเดินทางกลับได้ของขวัญพิเศษจากยักษ์	F_1 =การได้ของขวัญพิเศษ
-มเหสีเมืองกาสิกรัฎฐ์ซึ่งเป็นมายรับเลี้ยงวนาวนกุมารเป็นบุตรบุญธรรมและแต่งตั้งให้เป็นกษัตริย์องค์ใหม่	$D_{1,1}$ =การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์ $W_{2,4}$ =การได้ครองเมืองของผู้อุปถัมภ์
-ปุโรหิตอิจฉาที่วนาวนกุมารได้ใกล้ชิดกับมเหสี จึงลอบทำร้ายด้วยการผลักตกเหว เทวดาแปลงเป็นชาวบ้านมาช่วยให้กลับเมืองกาสิกรัฎฐ์	A_5 =การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง $D_{2,2}$ =ความช่วยเหลือให้รอดชีวิต
-ระหว่างทางกลับวนาวนกุมารหลงทางไปยังสระโบกขรณีที่มียักษ์เฝ้าอยู่ ได้แอบกินบัวทิพย์ในสระทำให้อายุยืนและมีผิวพรรณสวยงาม แต่ถูกยักษ์จับได้จึงนำไปขังไว้จนหมดกรรม	F_1 =การได้ของขวัญพิเศษ a_5 =การประสบปัญหาจากความมีบุญญาธิการ
-พระอินทร์ช่วยให้วนาวนกุมารได้มีโอกาสเทศน์ให้พญากินนรพังเป็นที่ถูกใจแก่พญากินนร จึงได้ครองเมืองกินนรครึ่งหนึ่งและได้อภิเษกกับพระธิดาพญากินนร ผ่านไประยะหนึ่งวนาวนกุมารก็พาธิดาพญากินนรกลับไปอยู่กับแม่บุญธรรมที่เมืองกาสิกรัฎฐ์ ส่วนปุโรหิตและครอบครัวถูกประหารชีวิต	$D_{2,10}$ =การให้โอกาสในการแสดงความสามารถ $X_{1,1}$ =ความสามารถในการเทศน์ $W_{2,5}$ =การได้ครองเมืองครึ่งหนึ่ง W_1 =การได้คู่ครองและแต่งงาน U_1 =การตายของตัวโกง
-วนาวนกุมารออกเดินทางกับพวกพ่อค้าเพื่อตามหา มารดาจนถึงเมืองโกฏินคร ได้พบกับมารดาแต่ถูกท้าวโกมลราชผู้เป็นบิดาจับขังเพราะคิดว่าเป็นขูร์รักกัน	$\downarrow$ =การเดินทางกลับเมือง K_1 =การพบกับบิดา/มารดาที่พลัดพราก a_3 =การประสบปัญหาจากความเข้าใจผิด
-แม่บุญธรรมกับภรรยาช่วยเหลือด้วยการผูกปัญหาให้ ท้าวโกมลราชแก้ วนาวนกุมารสามารถตอบปัญหาถูกต้องจึงพ้นโทษและได้ขอมารดาเป็นรางวัลตอบแทน ทั้งหมดกลับเมืองกาสิกรัฎฐ์	M =การถูกทดสอบให้ทำงานยาก $X_{1,2}$ =ความสามารถในการตอบปัญหาธรรม N =การทำงานยากสำเร็จ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-นวนวนกุมารยกทัพมารบกับเมืองโกฏนครเพื่อจะลงโทษมเหสีรองและครอบครัว กัณหสิราชกุมารโอรสของมเหสีรองอาสาออกรบ แต่พ่ายแพ้และถูกฆ่าตาย ท้าวโกมลราชทราบความจริงทั้งหมด มเหสีรองและครอบครัวจึงถูกประหารชีวิต</p> <p>-มารดาของนวนวนกุมารและมเหสีมายเมืองกาสิกรัฐได้เป็นมเหสีของท้าวโกมลราช ส่วนนวนวนกุมารกลับไปครองเมืองกาสิกรัฐต่อไป</p>	<p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับกำพรว้า</p> <p>X_6=ความสามารถในการต่อสู้/การรบ</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p>

38. สังข์ขัณฑนะ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพรว้าชื่อสังข์ขัณฑนะ อาศัยอยู่กับมารดาในเมืองพาราณสี เมื่อโตขึ้นได้เดินทางไปเรียนศิลปวิทยาที่เมืองตักศิลา</p> <p>-สังข์ขัณฑนะเรียนวิชาสำเร็จทั้งศิลปปะการต่อสู้และเวทย์มนต์คาถาต่างๆ จึงเดินทางกลับเมือง ระหว่างทางได้มาถพหนุ่ม 7 คนเป็นบริวารและได้ธิดาเศรษฐี พระธิดาเมืองภคิตารวมทั้งพระธิดาเจ็ดนางของเมืองๆหนึ่งเป็นภรรยา แต่ไม่ได้พาพวกนางกลับเมืองด้วย</p> <p>-พญาพรหมทัตเจ้าเมืองพาราณสีแต่งตั้งให้กำพรว้าเป็นผู้ตัดสินคดีความ บุโรहितที่เสื่อมลามกเพราะสังข์ขัณฑนะเกิดความโกรธแค้น จึงยุให้พญาพรหมทัตนำตัวไปขังคุกและฆ่าสังข์ขัณฑนะ แต่ไม่สามารถทำอันตรายใดๆได้ เจ้าเมืองจึงให้ไปอยู่นอกเมือง</p> <p>-สังข์ขัณฑนะเดินทางไปยังป่าหิมพานต์ ได้ขอวิเศษจากเหล่าเทวดา พร้อมทรัพย์สินและบริวารจากพญานาค ต่อมาเดินทางไปเมืองยักษ์สามารถปราบยักษ์ร้ายได้ จึงได้ครองเมืองยักษ์และอภิเษกกับธิดายักษ์</p>	<p>$\uparrow_1$=การเรียนวิชากับฤาษี</p> <p>X_6=ความสามารถในการต่อสู้/การรบ</p> <p>X_7=การมีเวทย์มนต์คาถา</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>$W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p> <p>T_5=การได้รับแต่งตั้งให้มีตำแหน่งใหม่</p> <p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>$W_{2,3}$=การได้ครองเมืองของภรรยา</p> <p>$W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-พระอินทร์นำพระธิดามามอบให้เป็นชายาและเชิญพระธิดาของพญาอุตรกรูทวิปมาเป็นชายาอีกคนหนึ่ง นอกจากนี้ยังเนรมิตปราสาท ทรัพย์สินเงินทองและช้างม้าวัวควายนับหมื่นตัวแก่สังขวิฑฒนะ</p> <p>-สังขวิฑฒนะเดินทางกลับเมืองพาราณสี พญาพรหมทัตอภิเษกให้เป็นกษัตริย์องค์ใหม่</p> <p>-สังขวิฑฒนะปกครองเมืองพาราณสีด้วยทศพิธราชธรรม</p>	<p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_4=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิธราชธรรม</p>

39. สารทมานวะ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพร้าชื่อสารทมานวะ มีอาชีพหาของป่าเลี้ยงชีพไปวันๆ ก่อนพ้อตายสั่งให้ทองไตรสรณาคมณ์เป็นที่พึ่งโดยการกราบไหว้เข้าเฝ้าเสมอมิให้ขาด ซึ่งกำพร้าก็ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด</p> <p>-พระอินทร์ทราบด้วยญาณจึงแปลงเป็นชายแก่มอบพรให้หนึ่งข้อ สารทมานวะขอให้ได้เป็นเจ้าของจัมปานครแต่พระอินทร์ให้เป็นได้แค่หนึ่งวันกับหนึ่งคืน หลังจากนั้นจะต้องตาย สารทมานวะตกลง จึงได้เป็นกษัตริย์และได้อภิเษกกับพระธิดา</p> <p>-เมื่อสารทมานวะได้เป็นกษัตริย์ก็ใช้เวลาหนึ่งวันกับหนึ่งคืนที่มีอยู่ทำบุญทำทานแก่เหล่าเทวดา ประชาชนและสรรพสัตว์ทั้งหลายอย่างยิ่งใหญ่</p> <p>-เหล่าเทวดาที่ได้รับส่วนบุญจากการให้ทานไปขอร้องพระอินทร์ให้ต่ออายุแก่สารทมานวะไปอีก 400 ปี พระอินทร์เห็นบุญญาธิการและความตั้งใจของกำพร้าจึงยินยอม ทำให้สารทมานวะรอดชีวิตได้เป็นกษัตริย์ต่อไป</p>	<p>c_6=การเชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดา</p> <p>c_7=การดำรงตนอยู่ในศีลธรรม</p> <p>D_3=ความซื่อสัตย์</p> <p>a=การประสบปัญหาและความซื่อคร้าย</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>$D_{2,2}$=ความช่วยเหลือให้รอดชีวิต</p> <p>K=การประสบปัญหาและความซื่อคร้ายหมดไป</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-เจ้าเมืองมาตุลนครอยากได้ภรรยาของสุพรมโมกษะ จึงออกอุบายด้วยการทำให้ชนไก่ ชนวัว ชนช้าง อีกทั้งให้กำพว้าไปเอาดอกบัวหอมที่สระนอกเมืองมาถวาย ซึ่งภรรยา ก็ช่วยเหลือ จนสามารถเอาชนะการแข่งขันมาได้ทุกครั้ง</p>	<p>A_1=การที่ตัวโงงอยากได้ภรรยาของกำพว้า H=การแข่งขันระหว่างตัวโงงกับกำพว้า $D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการแข่งขัน I=การได้รับชัยชนะ</p>
<p>-เจ้าเมืองจึงออกอุบายให้สุพรมโมกษะไปเอาดอกบัวหอมที่เมืองนาคมาถวาย</p>	<p>A_3=การที่ตัวโงงกลั่นแกล้งให้ทำงานยาก M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p>
<p>-สุพรมโมกษะออกเดินทาง ระหว่างเดินทางได้ยาวิเศษและคณโฑวิเศษจากพ่อค้า สุพรมโมกษะนำไปรักษาธิดาเมืองมดง่าม ธิดาเมืองยักษ์และธิดาเมืองนาคให้ฟื้นชีวิต จึงได้นางทั้งสามเป็นภรรยา</p>	<p>$\uparrow_6$=การตามหาสิ่งของหายาก F_1=การได้ของวิเศษ c_3=การช่วยเหลือผู้อื่น $W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p>
<p>-สุพรมโมกษะได้ดอกบัวหอมที่เมืองนาค จึงเดินทางกลับเมือง</p>	<p>N=การทำงานยากสำเร็จ $\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p>
<p>-เจ้าเมืองออกอุบายให้กินแกงสัตว์และเก็บงา ธิดายักษ์กับธิดามดง่ามก็ช่วยเหลือจนสำเร็จ เจ้าเมืองเปลี่ยนแผนแย่งชิงภรรยามาเป็น การให้พลัดพรากจากกัน จึงให้พรานป่าปรุงอาหารต้องห้ามสำหรับสุพรมโมกษะกินสี่อย่างคือไข่นี้อูง เนื้อมัน และไข่มด เป็นเหตุให้ภรรยาทั้งสี่ร้อนรุ่มจนต้องจากไป</p>	<p>A_3=การที่ตัวโงงกลั่นแกล้งให้ทำงานยาก $D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ทำงานยากสำเร็จ a_4=การประสบปัญหาจากการฝ่าฝืนคำสั่ง a_2=การพลัดพรากจากคนที่รัก</p>
<p>-นางไข่มพรางฝากแหวนไว้กับหมาเก้าหาง กำพว้าจึงออกเดินทางตามหานางไข่มพราง หมาเก้าหางช่วยสุพรมโมกษะให้ว่ายน้ำข้ามแม่น้ำเก้าสายจนหางทั้งเก้าขาดตาย มีแมลงวันมาขอกินซากหมาและตอบแทนด้วยการพาไปหาฤาษี ฤาษีแนะนำวิธีให้กำพว้าได้พบกับนางไข่มพราง</p>	<p>a_1=การสูญเสียสัตว์ที่รัก $D_{2,9}$=ความช่วยเหลือที่เป็นคำแนะนำ</p>
<p>-สุพรมโมกษะออกตามหานางไข่มพราง จนเจอนางซึ่งได้เป็นบุตรบุญธรรมของเจ้าเมืองอุทุมพินธุมิติ สุพรมโมกษะได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองคนใหม่</p>	<p>W_2=การได้ครองเมือง</p>
<p>-สุพรมโมกษะและนางไข่มพรางเดินทางกลับเมืองมาตุล โดยสร้างหงส์ยนต์ 10,000 ตัวชนทรัพย์สมบัติและบริวาร</p>	<p>F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง H=การต่อสู้ระหว่างตัวโงงกับกำพว้า</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>ไปด้วยมากมาย เจ้าเมืองมาตุลทราบข่าวยกทัพมารบกับกำพำ ภรรยาทั้งสี่คนช่วยรบจนชนะ ส่วนเจ้าเมืองถูกฆ่าตายในสนามรบ</p> <p>-สุพรมโมกษะได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองคนใหม่ ได้มเหสีคนที่ 5 ซึ่งต่อมาให้กำเนิดโอรสองค์หนึ่งชื่อพรมรัตติกุมาร สุพรมโมกษะได้สร้างเมืองใหม่ให้โอรสไปครอง</p> <p>-ธิดามดงามภรรยาของสุพรมโมกษะเป็นชู้กับคนเกี่ยวหญ้าเลี้ยงม้า สุพรมโมกษะเกิดความเบื่อบ้านจึงออกเดินทางผจญภัยพร้อมกับอำมาตย์คนสนิท 4 คน</p> <p>-ระหว่างเดินทางได้ช่วยเหลือเมืองต่างๆ และได้ภรรยาอีกหนึ่งคน ต่อมาอาศัยอยู่กับเจ้าเมืองเกตุมาติเพื่อเทศนาสั่งสอนธรรมแก่บรรดาท้าวพระยาในเมืองเป็นที่โปรดปราน จึงได้อภิเษกกับพระธิดาและได้ครองเมือง</p> <p>-เมืองมาตุลนครส่งพ่อค้ามาตามกลับ สุพรมโมกษะจึงพาภรรยาทั้งสองกลับมาปกครองเมือง สั่งสอนประชาชนให้ดำรงอยู่ในศีลธรรม ส่วนธิดามดงามที่ลักลอบเป็นชู้กับคนเกี่ยวหญ้าถูกปลดเป็นสามัญชนได้รับทรัพย์สินจำนวนหนึ่งและอยู่กับชู้รักจนสิ้นอายุขัย</p>	<p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการรบ</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>W_2=การได้ครองเมือง</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>Z=การมีทายาท</p> <p>a_1=การสูญเสียคนที่รัก</p> <p>$W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p> <p>$X_{1,1}$=ความสามารถในการเทศน์</p> <p>$W_{2,6}$=การได้ครองเมืองของภรรยา</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>c_5=การรู้จักให้อภัย</p>

42. สุมังคละหัวควายแห้ง

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพำบิดาชื่อสุมังคละ อาศัยอยู่กับมารดาในเมืองธตวรรษ เมื่อโตขึ้นขอไปทำงานกับเศรษฐีและอาสาไปเป็นคนเกี่ยวหญ้าเลี้ยงม้าของเจ้าเมือง</p> <p>-พญานาคสงสารจึงแปลงกายเป็นชายหนุ่ม ใช้นามสุมังคละไปถามปัญหาเกี่ยวกับซากหัวควาย หัววัว หัวลิงและหัวแมวว่าตายด้วยสาเหตุอันใด จากนั้นพญานาคจึงมอบแก้ววิเศษให้เป็นการตอบแทน</p> <p>-สุมังคละอธิษฐานขอแก้วแหวนเงินทองจากแก้ววิเศษ ทำให้มีฐานะร่ำรวยขึ้น</p>	<p>D=การได้รับความช่วยเหลือ</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>F_2=การได้ทรัพย์สมบัติ</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-สุมังคละอยากได้พระธิดาจิตตรัมมาเป็นคู่ครองจึงให้เศรษฐีไปสูขอ เจ้าเมืองตั้งเงื่อนไขให้สร้างสะพานทองคำจากบ้านมาสู่พระราชวัง สุมังคละจ้างนายช่างมาทำสะพานสำเร็จจึงได้อภิเษกกับพระธิดา</p> <p>-พญากาลัมพุกที่หมายปองพระธิดาอยู่เกิดความโกรธแค้นจึงยกทัพมาตี แต่ด้วยบุญญาธิการของสุมังคละทำให้พญากาลัมพุกยอมแพ้</p> <p>-เจ้าเมืองธรรมาฐิเห็นลูกแก้ววิเศษของสุมังคละเกิดความโลภอยากได้ จึงยึดไว้และอยากได้อีกสองลูกที่อยู่ในเมืองพญานาค สั่งให้ชาวบ้านไปวิดน้ำในสระเป็นเวลาหกเดือนเพื่อจะได้ลงไปยังเมืองพญานาค พญานาคโมโหบันดาลให้น้ำท่วมเมือง จนเจ้าเมืองตาย</p> <p>-พระอินทร์ลงมาเนรมิตบ้านเมืองให้อยู่ในสภาพปกติ สุมังคละได้เป็นเจ้าเมืองคนใหม่</p>	<p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>A_2=ตัวโกงอยากได้สิ่งวิเศษของกำพว้า</p> <p>U_1=การตายของตัวโกง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p>

43. สุรินทรมพ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-พระธิดาเมืองปุณครอธิฐานขอลูกจากพระอินทร์ จึงตั้งครมโดยไม่มีสามี เจ้าเมืองไม่สบายใจสั่งให้ลอยแพพระธิดา นางเทวดาและพญานาคช่วยเหลือด้วยการติดตามคุ้มครองสองแม่ลูก ฤาษีรับเลี้ยงพระธิดาไว้ ต่อมานางได้ให้กำเนิดกุมารโพิธัสตวี่ชื่อว่า สุรินทรมพ</p> <p>-สุรินทรมพโตขึ้นได้เรียนวิชากับฤาษี จนเชี่ยวชาญศิลปวิทยาการต่อสู้และเวทย์มนต์ต่างๆ</p> <p>-สุรินทรมพขออนุญาตฤาษีเข้าป่าไปทดลองฤทธิกับยักษ์ร้าย พระอินทร์แปลงเป็นพรานป่ามาช่วยกำพว้ารบกับยักษ์จนชนะ</p> <p>-สุรินทรมพได้แก้ววิเศษจากยักษ์</p> <p>-พระอินทร์ให้เทวดาแปลงเป็นเสือดาบมารดาไปทิ้งที่ฝั่งแม่น้ำ นางเดินทางกลับเมืองกับกลุ่มพ่อค้าไปอยู่กับบิดา</p>	<p>$D_{2,2}$=ความช่วยเหลือให้รอดชีวิต</p> <p>$D_{1,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>X_6=ความสามารถในการต่อสู้/การรบ</p> <p>X_7=การมีเวทย์มนต์คาถา</p> <p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโกงกับกำพว้า</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการรบ</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>a_2=การพลัดพรากจากคนที่รัก</p>

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-สุรินทรมพุดอกเดินทางตามหามารดา ได้เพื่อนร่วมเดินทางสองคน ทั้งสามคนเดินทางไปถึงเมืองนาค พญานาคเห็นสุรินทรมพุดเป็นผู้มีบุญญาธิการจึงยกธิดานาคให้เป็นภรรยาและให้ครองเมืองนาค</p> <p>-สุรินทรมพุดกลับไปอยู่กับฤๅษี มารดาจัดขบวนมารับกลับเมืองปรนนคร สุรินทรมพุดได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมือง ไปรับธิดานาคมาอภิเษกและสั่งสอนประชาชนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีล</p>	<p>$\uparrow_7$=การตามหามารดา</p> <p>$W_{1,1}$=การได้คู่ครองเพราะความมีบุญญาธิการ</p> <p>$W_{2,6}$=การได้ครองเมืองของภรรยา</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

44. สุริยะแหศำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์กำพำบิดา อาศัยอยู่กับมารดาในเมืองพาราณสี ได้ชื่อว่าเสนกกุมาร วันหนึ่งออกไปหาปลาแต่ชาวบ้านไม่พอใจรุมทำร้ายจนเสียชีวิต พระอินทร์นำน้ำอมฤตมารดให้เสนกกุมารฟื้นชีวิตและกลายร่างเป็นหนุ่ม</p> <p>-พระอินทร์แปลงกายเป็นผู้เฒ่ามอบแหศำให้เสนกกุมาร</p> <p>-เสนกกุมารออกเดินทางเพื่อทดลองใช้แหศำ ได้ธิดายักษ์ธิดาพญานาค ธิดาพญาเสือโคร่ง ลูกสาวหัวหน้าเผ่ามูเซอและกะเหรี่ยงยางแดงเป็นภรรยา พากภรรยาทั้งห้ากลับเมือง</p> <p>-เจ้าเมืองพาราณสีอยากได้ภรรยาของเสนกกุมารจึงยกทัพมาแย่งชิง ด้วยอำนาจของแหศำและความช่วยเหลือของภรรยาทำให้เสนกกุมารรบชนะ เจ้าเมืองยอมสวามิภักดิ์ยกพระธิดาและยกเมืองให้เสนกกุมาร เสนกกุมารสั่งสอนประชาชนให้ทำแต่ความดี ส่วนพระองค์ก็ทำบุญทำทานรักษาศีลอยู่เสมอ</p>	<p>a_6=การสิ้นชีวิต</p> <p>$D_{2,3}$=ความช่วยเหลือให้ฟื้นชีวิต</p> <p>K_2=การฟื้นชีวิตด้วยน้ำอมฤต</p> <p>T_3=การเปลี่ยนวัยด้วยน้ำอมฤต</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>$\uparrow_5$=การเดินทางแสวงโชค/ทองเที่ยว</p> <p>$W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>A_1=การที่ตัวโง่งอยากได้ภรรยาของกำพำ</p> <p>H=การต่อสู้ระหว่างตัวโง่งกับกำพำ</p> <p>$D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ชนะการรบ</p> <p>I=การได้รับชัยชนะ</p> <p>U_3=ตัวโง่งยอมสวามิภักดิ์</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>c_7=การดำรงตนอยู่ในศีลธรรม</p> <p>c_8=การสั่งสอนศีลธรรม</p>

45. สุรปาทา

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-เจ้าเมืองพาราณสีเกลียดโอรสสุรปาทา ที่เกิดมาทำให้ห่างเหินกับมเหสีจึงสั่งให้ล่อยแพพระโอรส มเหสีเสียใจอกแตกตายเจ้าเมืองเสียใจพลาดตกปราสาทและถูกแผ่นดินสูบ</p> <p>-ฤาษีรับเลี้ยงพระโอรสเป็นลูก ต่อมาฤาษีลาสิกขาเพื่อแต่งงานกับธิดานาค พญานาคมอบของขวัญพิเศษให้แก่สุรปาทา</p> <p>-เจ้าชายเมืองอัมมวดีอยากได้ธิดานาคเป็นภรรยาจึงยกทัพมารบ แต่พ่ายแพ้แก่สุรปาทาๆได้เป็นเจ้าเมืองอัมมวดี</p> <p>-สุรปาทาอยากได้มเหสี จึงไปรบกับพญาร้อยเอ็ดหัวเมืองเพื่อแย่งชิงพระธิดาของเมืองสาเกตุ สามารถรบชนะจึงได้อภิเษกกับพระธิดาและได้ครองเมืองสาเกตุ กำพรั้าปกครองเมืองด้วยทศพิธราชธรรม สั่งสอนให้เจ้าเมืองต่างๆ รักษาศีลฟังธรรม ต่อมามเหสีให้กำเนิดพระโอรส เมื่อโตขึ้นกำพรั้าก็มอบเมืองให้โอรสไปปกครอง</p>	<p>↑₉=การถูกจับล่อยแพ</p> <p>D_{1,1}=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>F₁=การได้ของขวัญ</p> <p>X₆=ความสามารถในการต่อสู้/การรบ</p> <p>W₂=การได้ครองเมือง</p> <p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก</p> <p>X₆=ความสามารถในการต่อสู้/การรบ</p> <p>N=การทำงานยากสำเร็จ</p> <p>W₁=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>W_{2,6}=การได้ครองเมืองของภรรยา</p> <p>C₄=การเป็นกษัตริย์ที่ตั้งมั่นในทศพิธราชธรรม</p> <p>C₈=การสั่งสอนศีลธรรม</p> <p>Z=การมีทายาท</p>

46. สุวณณะเห็นคำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-โพธิสัตว์เกิดเป็นอหิเหนทองคำมีบริวารหมื่นตัว อาศัยอยู่บนเกาะแห่งหนึ่ง</p> <p>-เศรษฐีที่เหนียวไม่ยอมเลี้ยงลูกจึงจับลูกสาวเจ็ดคนล่อยแพ เห็นคำช่วยเหลือธิดาเศรษฐีคนที่เจ็ดไว้และอธิษฐานขอบ้านให้นางอยู่</p> <p>-พระอินทร์เนรมิตบ้านเมืองให้พร้อมทั้งน้ำอมฤต เห็นคำและบริวารดื่มน้ำอมฤตกลายเป็นมนุษย์ ได้เป็นเจ้าเมืองและแต่งตั้งธิดาเศรษฐีเป็นมเหสี ต่อมาพี่สาวทั้งหกของมเหสีกลายเป็นขอทานเดินทางเข้าเมือง เห็นคำได้นางทั้งหกเป็นภรรยา มีโอรสธิดารวม 4 คน</p>	<p>X₉=การกำเนิดเป็นสัตว์แต่กระทำสิ่งต่างๆ ได้เหมือนมนุษย์</p> <p>C₃=การช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>D_{2,8}=ความช่วยเหลือให้ได้ทรัพย์สมบัติ</p> <p>W_{2,2}=การได้ครองเมืองที่เนรมิตขึ้น</p> <p>T₂=การกลายเป็นมนุษย์</p> <p>W₁=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>Z=การมีทายาท</p>

47. หงส์ผาคำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>-มเหสีเอกเมืองพาราณสีคลอดพระโอรส มเหสีรองหกคน อีกฉาจึงนำกุมารไปทิ้งไว้ใต้ปราสาท แล้วใส่ร้ายมเหสีเอก ว่าคลอดลูกเป็นสุนัข มเหสีเอกจึงถูกขับไล่ออกนอกเมืองไป อาศัยอยู่กับตายาย</p>	<p>A_5=การที่ตัวโงงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้น ทาง</p>
<p>-พระอินทร์รับโอรสไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมอยู่บนสวรรค์ได้ ชื่อว่าทศชัตติยวงศา</p>	<p>$\uparrow$=การเดินทางออกจากเมือง $D_{1,2}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นพระอินทร์</p>
<p>-พระอินทร์มอบหงส์ยนต์ให้แก่ทศชัตติยวงศา</p>	<p>F_4=การได้สัตว์วิเศษ</p>
<p>-ทศชัตติยวงศาซึ่งหงส์ยนต์ออกเดินทางตามหาแม่จนพบ เมื่อมีการพิสูจน์ว่าเป็นแม่ลูกกันจริง จึงได้อาศัยอยู่กับแม่ และตายาย</p>	<p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง K_1=การพบกับมารดาที่พลัดพราก</p>
<p>-ทศชัตติยวงศามีโอกาสเล่นสะกาชนะโอรสทั้งหกคนของ มเหสีรอง ต่อมาได้ฆ่ายักษ์ร้ายที่มาดักจับกินชาวเมืองไว้ได้ แต่หกโอรสขอรับความดีความชอบและมอบทองคำให้เป็นการ ตอบแทน</p>	<p>X_4=ความสามารถในการเล่นสะกา X_6=ความสามารถในการต่อสู้/การรบ</p>
<p>-เจ้าเมืองสั่งให้โอรสทั้งหกไปตามหาเจ้าย่าที่ถูกผีดิบลักพา ตัวไป โอรสทั้งหกไปขอร้องให้ทศชัตติยวงศาช่วย</p>	<p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก c_3=การช่วยเหลือผู้อื่น</p>
<p>-ทศชัตติยวงศาออกเดินทางโดยซึ่งหงส์ผาคำไปล่าพิง เมื่อ เดินทางไปถึงเมืองยักษ์สามเมืองได้ธิดายักษ์ทั้งสามเมือง เป็นภรรยา</p>	<p>$W_{1,2}$=การเดินทางไปเมืองไหนก็ได้ภรรยา</p>
<p>-ทศชัตติยวงศาสามารถช่วยเจ้าย่ากลับเมืองได้ หกกุมาร รุมฆ่าทศชัตติยวงศาตายและพาเจ้าย่าเข้าวัง</p>	<p>N=การทำงานยากสำเร็จ a_6=การสิ้นชีวิต</p>
<p>-ภรรยาทั้งสามคนออกตามหาทศชัตติยวงศาจนพบศพ พระอินทร์มาช่วยชุบชีวิตให้ฟื้น</p>	<p>$D_{2,3}$=ความช่วยเหลือให้ฟื้นชีวิต K_2=การฟื้นชีวิตด้วยน้ำอมฤต</p>
<p>-เจ้าย่าเล่าความจริงให้เจ้าเมืองฟัง มเหสีรองและโอรสถูก ประหารชีวิต</p>	<p>U_1=การตายของตัวโงง</p>
<p>-เจ้าเมืองรับทศชัตติยวงศาและมารดากลับเมือง แต่งตั้ง ให้ทศชัตติยวงศาเป็นเจ้าเมืองคนใหม่ สวณมารดาได้กลับ ไปเป็นมเหสีเอกดังเดิม</p>	<p>K_1=การพบกับบิดาที่พลัดพราก $W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p>

48. อ้อมล้อมต่อมคำ

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>- โฟริสต์ว์กำพำเกิดมามีแต่หัวไม่มีร่างกาย จึงได้ชื่อว่า อ้อมล้อมต่อมคำ กำพำอาศัยอยู่กับมารดาในจัมปานคร คอยช่วยเหลือเลี้ยงควายและจะออกจากหัวอ้อมล้อมมาช่วยทำงานบ้านเมื่อแม่ไม่อยู่เสมอ</p>	<p>X_9=การกำเนิดเป็นสัตว์แต่กระทำสิ่งต่างๆ ได้เหมือนมนุษย์</p>
<p>- อ้อมล้อมต่อมคำออกเดินทางไปค้าขายกับพ่อค้าสำเภา ระหว่างทางขอแวะที่เกาะแห่งหนึ่งเพื่อปลูกแตง ต่อมาต้นแตงออกผลมากมาย</p>	<p>$\uparrow_3$=การค้าขายกับเรือสำเภา X_1=ความสามารถในการทำเกษตรกรรม</p>
<p>- ธิดาพญานาคสองคนมาทูปแตงเล่น แต่อ้อมล้อมต่อมคำให้อภัยและปล่อยตัวไป นางทั้งสองจึงกลับมามอบสมบัติให้เป็นการตอบแทน</p>	<p>C_5=การรู้จักให้อภัย F_2=การได้ทรัพย์สินเงินทอง</p>
<p>- อ้อมล้อมต่อมคำเดินทางกลับเมือง</p>	<p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p>
<p>- อ้อมล้อมต่อมคำอยากได้ธิดาคนที่สามของเจ้าเมืองจัมปานครมาเป็นคู่ครอง พญาพรหมทัตจึงตั้งเงื่อนไขให้สร้างสะพานเงินสะพานทองจากบ้านไปถึงวัง พระอินทร์ลงมาช่วยเนรมิตให้ อ้อมล้อมต่อมคำจึงได้อภิเษกกับพระธิดา</p>	<p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก $D_{2,7}$=ความช่วยเหลือให้ทำงานยากสำเร็จ N=การทำงานยากสำเร็จ W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p>
<p>- เสนาบดีอิจฉาอ้อมล้อมต่อมคำ จึงยุให้พญาพรหมทัตขับไล่อ้อมล้อมต่อมคำไปอยู่นอกเมือง เพื่อจะได้หาคู่ครองใหม่ให้พระธิดา</p>	<p>A_5=การที่ตัวโกงพยายามฆ่า/กำจัดให้พ้นทาง</p>
<p>- พระอินทร์เห็นว่าพญาพรหมทัตคิดฆ่ากำพำ จึงลงมาช่วยเหลือด้วยการถามปัญหาธรรมและทำดีหมากคลีในอากาศกับพญาพรหมทัต</p>	<p>$D_{2,10}$=การให้โอกาสในการแสดงความสามารถ</p>
<p>- พญาพรหมทัตไม่รู้จะไปพึ่งใครจึงไปขอร้องอ้อมล้อมต่อมคำให้ช่วย กำพำออกจากหัวอ้อมล้อมมาตอบปัญหาและตีคลีกับพระอินทร์ สามารถเอาชนะพระอินทร์ได้ พญาพรหมทัตจึงยกเมืองพาราณสีให้อ้อมล้อมต่อมคำปกครอง</p>	<p>M=การถูกทดสอบให้ทำงานยาก T_1=การถอดรูปอัปลักษณ์ X_{12}=ความสามารถในการตอบปัญหาธรรม X_4=ความสามารถในการเล่นสะกา N=การทำงานยากสำเร็จ $W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p>

49. อ้ายร้อยยอด

เนื้อเรื่อง	พฤติกรรม
<p>- โปธิสัตว์เป็นพรหมณ์ทุกตะขี้อ้ายร้อยยอด วันหนึ่งได้มีโอกาสทำบุญร่วมกับพระธิดาคนที่เจ็ดของท้าวสิริมติเจ้าเมืองอินทะ พระธิดาได้มอบพานดอกไม้ให้กำพร้าอธิษฐานจึงอธิษฐานขอให้ได้พระธิดาเป็นภรรยา</p> <p>- ท้าวสิริมติทราบเรื่องก็โกรธ ชับไล่ให้พระธิดาไปอยู่กับกำพร้าในป่า อ้ายร้อยยอดจึงได้พระธิดาเป็นภรรยา</p> <p>- อ้ายร้อยยอดออกไปทำนา บังเอิญเจอแก้ววิเศษ</p> <p>- เจ้าเมืองสั่งให้อ้ายร้อยยอดไปเป็นข้ารับใช้หกเขยที่เดินทางไปขายวัวที่เมืองจัมปา</p> <p>- อ้ายร้อยยอดมอบแก้ววิเศษให้เจ้าเมืองจัมปา เจ้าเมืองจึงรับอ้ายร้อยยอดเป็นบุตรบุญธรรม</p> <p>- อ้ายร้อยยอดเดินทางกลับเมือง ท้าวสิริมติไปเชิญให้เข้าเมืองและแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองอินทะคนใหม่</p>	<p>D_3=ความโชคดี</p> <p>W_1=การได้คู่ครองและแต่งงาน</p> <p>F_1=การได้ของวิเศษ</p> <p>$\uparrow_3$=การค้าขายกับเรือสำเภา</p> <p>c_1=การทำบุญและบริจาคทาน</p> <p>$D_{2,1}$=การได้ผู้อุปถัมภ์ที่เป็นมนุษย์</p> <p>$\downarrow$=การเดินทางกลับเมือง</p> <p>$W_{2,1}$=การได้ครองเมืองที่อาศัยอยู่</p>

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนิตยา วรรณกิติร์ เกิดเมื่อวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2521 ภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่ อำเภอบึง จังหวัดพะเยา สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิชาภาษาไทย จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม เมื่อปีการศึกษา 2543 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544